

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Finanční leasing dle českých předpisů v kontextu světového vývoje
Financial Leasing According to Czech Legislation in the Context of Globalization

Student:	Petra Šafaříková
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Eva Chalúpková

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání bakalářské práce

Student: **Petra Šafaříková**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202R049 Účetnictví a daně**
Specializace: **00 Účetnictví a daně**
Téma: **Finanční leasing dle českých předpisů v kontextu světového vývoje**
Financial Leasing According to Czech Legislation in the Context of
Globalization

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Finanční leasing podle české legislativy
 3. Finanční leasing z pohledu IAS/IFRS a US GAAP
 4. Praktická aplikace
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BOHUŠOVÁ, Hana. *Harmonizace účetnictví a aplikace IAS/IFRS - Vybrané IAS/IFRS v podmínkách českých podniků*. Praha: Wolters Kluwer ČR, Praha. 2008. 308 s. ISBN 978-80-7357-366-9.
JÍLEK, Josef a Jitka SVOBODOVÁ. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2011*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 432 s. ISBN 978-80-247-3427-9.
VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 4. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Chalúpková**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 - 4 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě 11. 5. 2012

.....
Petra Šafaříková

Obsah

1	Úvod	5
2	Finanční leasing podle české legislativy	7
2.1	Charakteristika leasingu	7
2.2	Právní úprava.....	7
2.3	Druhy leasingu	10
2.3.1	Operativní leasing	10
2.3.2	Finanční leasing.....	11
2.4	Výhody a nevýhody leasingového financování.....	12
2.4.1	Výhody	12
2.4.2	Nevýhody	13
2.5	Daňové aspekty leasingu	13
2.5.1	Leasing z hlediska daně z příjmu	13
2.5.2	Leasing z hlediska DPH	15
2.6	Odpisy leasingu	17
2.7	Vykazování leasingu	18
2.7.1	Účtování u nájemce	18
2.7.2	Účtování u pronajímatele	21
2.8	Technické zhodnocení u finančního leasingu	23
2.9	Ukončení finančního leasingu	25
2.9.1	Řádné ukončení finančního leasingu.....	25
2.9.2	Předčasné ukončení finančního leasingu.....	25
3	Finanční leasing z pohledu IAS/IFRS a US GAAP	27
3.1	Charakteristika a vývoj účetního systému IAS/IFRS.....	27
3.2	IAS 17 - Leasingy	28
3.2.1	Definice obsažené v IAS 17 – Leasingy	29
3.2.2	Klasifikace leasingů	31
3.2.3	Vykazování finančního leasingu u nájemce	32
3.2.4	Způsob účtování finančního leasingu u nájemce	33
3.2.5	Vykazování finančního leasingu u pronajímatele	35
3.2.6	Příklad účtování finančního leasingu u pronajímatele	36
3.3	Účetní systém Všeobecně uznávaných účetních zásad	38
3.4	Leasing z pohledu US GAAP.....	39

3.4.1	Zachycení finančního leasingu u nájemce	40
3.4.2	Účetní postup u nájemce	41
3.4.3	Zachycení finančního leasingu u pronajímatele	42
3.4.4	Účtování finančního leasingu u pronajímatele	43
3.5	Chystané změny v oblasti leasingu	44
4	Praktická aplikace	45
4.1	Obecné informace	45
4.2	Zachycení finančního leasingu dle českých předpisů v účetnictví nájemce	46
4.3	Finanční leasing z hlediska Mezinárodních standardů účetního výkaznictví	50
4.4	Vykazování finančního leasingu z pohledu US GAAP	56
5	Závěr.....	62
	Seznam použité literatury	64
	Seznam zkratk	67
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 ÚVOD

Leasing jako finanční produkt sloužící k pořízování majetku je využíván nejen ve sféře podnikatelské, ale také ve sféře spotřebitelské. První leasingové společnosti začaly v USA vznikat v 50. letech minulého století, počátkem 60. let se následně začal leasing využívat také v Evropě. V našich podmínkách se leasing začal rozšiřovat až po roce 1989 a po několik let byl jednou z nejpreferovanějších alternativ sloužících k pořízení majetku. K razantní změně ve vývojovém trendu v oblasti leasingu došlo v posledních letech, kdy byl zaznamenán dramatický pokles objemu uskutečněných leasingových operací¹. Tato situace nastala především jako důsledek ekonomické krize, kdy došlo k poklesu investiční aktivity a také spotřebitelské poptávky. Rovněž legislativní změny v oblasti leasingu vedly k omezení jeho atraktivnosti. Spotřebitelé tak začali přesouvat své preference k bankovním či nebankovním úvěrům, jejichž nabídka je na našem trhu početná.

Prostřednictvím leasingu je možno financovat hmotná aktiva, tedy nejen motorová vozidla jak se mnozí domnívají, ale také stroje a zařízení, nemovitosti a nehmotná práva. U leasingu movitých věcí dominuje leasing silničních motorových vozidel, zatímco leasing nemovitostí není v našich podmínkách příliš výrazný. Přestože je finanční leasing pokládán za nejčastější formu leasingového financování, je možno sledovat klesající tendenci v počtu zavařených smluv o finančním leasingu a narůstající počet smluv o leasingu operativním.

V důsledku neustále pokračující globalizace ekonomiky a propojování mezinárodních trhů je kladen stále větší důraz na harmonizaci účetních systémů. Hlavním důvodem je především potřeba sjednotit jednotlivé informační systémy a tím zajistit srovnatelnost a srozumitelnost ekonomických ukazatelů. Tento přístup tak přispěje k snadnějšímu srovnávání finanční výkonnosti jednotlivých společností v celosvětovém měřítku.

V rámci Evropské unie (dále EU) byly ve snaze harmonizovat účetnictví přijaty direktivy neboli směrnice EU. Přestože se direktivami musí řídit všechny členské státy Evropské unie, účetní systémy jednotlivých zemí jsou dosti odlišné. Direktivy v sobě mají zabudováno tzv. právo volby, které umožňuje jednotlivým členským státům přenést svá

¹ Dle dat České leasingové a finanční asociace v roce 2007 dosahovat objem poskytnutých leasingových aktiv téměř 123 miliard Kč, zatímco v roce 2009 jen 45,6 miliard Kč a v roce 2011 financovaly členské společnosti leasingy v hodnotě 46,4 miliard Kč. [21]

národní specifika do právní úpravy jejich účetnictví. Postupným zastaráváním a variantností řešení účetních přístupů tak přestaly direktivy vyhovovat potřebám harmonizace. V současné době se proto nové direktivy nevytvářejí.

Důležitou roli v mezinárodní harmonizaci účetnictví hrají Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IAS/IFRS) a také Všeobecně uznávané účetní principy (US GAAP). Povinnost účtovat podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví mají všechny obchodní společnosti, které obchodují na evropských burzách a mají povinnost sestavovat konsolidovanou účetní závěrku. Všeobecně uznávané účetní principy jsou povinny dodržovat všechny společnosti obchodující na Newyorské burze, která je nejvýznamnější světovou burzou. Aplikace obou těchto účetních systémů vyžaduje kvalifikované pracovníky, kteří disponují dostatečnými znalostmi a zkušenostmi s touto problematikou. Především v oblasti finančního leasingu se česká úprava značně odlišuje od uvedených systémů finančního reportování.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat finanční leasing z pohledu české úpravy, Mezinárodních standardů účetního výkaznictví a Všeobecně uznávaných účetních principů, dále popsat jednotlivé způsoby účtování a posouzení podstatných rozdílů ve způsobech jeho vykazování. Při zpracování této práce byla využita metoda komparace a analýzy.

Práce bude strukturovaná do tří kapitol. První kapitola bude zaměřena na finanční leasing dle českých účetních předpisů, kde bude na leasing pohlédnuto z hlediska jeho právní i účetní úpravy. V rámci druhé kapitoly bude finanční leasing charakterizován z hlediska Mezinárodních standardů účetního výkaznictví a Všeobecně uznávaných účetních principů. Budou zde uvedeny postupy účtování a vykazování finančního leasingu u nájemce i u pronajimatele. Ve třetí kapitole pak budou uvedené účetní systémy aplikovány na konkrétní leasingovou smlouvu.

2 FINANČNÍ LEASING PODLE ČESKÉ LEGISLATIVY

2.1 Charakteristika leasingu

Pojem leasing pochází z anglického výrazu „lease“, který v překladu znamená pronájem, pronajímat, resp. smlouvu o pronájmu. Za leasing se obecně pokládá smluvní vztah uzavřený mezi pronajímatelem (obvykle vlastníkem předmětu pronájmu) a nájemcem (uživatelé předmětu smlouvy), na jehož základě pronajímatel poskytuje za úplatu nebo jiné nepeněžité plnění právo konkrétní věc po sjednanou dobu používat. Leasing tedy představuje pronájem hmotných či nehmotných věcí a práv. Specifický znak leasingu spočívá v tom, že předmět leasingu zůstává ve vlastnictví pronajímatele po celou dobu pronájmu. [16]

2.2 Právní úprava

Definice leasingu se výslovně v českém právu nevyskytuje. Na leasingové operace je možné aplikovat soukromé právo zejména v jeho obecných ustanoveních. Jelikož není leasing uveden mezi zvláštními smluvními typy v občanském zákoníku, v obchodním zákoníku, ani v jiném soukromoprávním předpisu, může být posuzování některých situací problematické. Z toho důvodu se v praxi uzavírá tzv. inominátní (nepojmenovaná) smlouva, která je mnohdy kombinací několika smluvních typů. [1]

Mezi základní právní normy upravující leasing (resp. pronájem) patří *Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník* a *Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník* v platném znění.

Klíčová ustanovení v občanském zákoníku se týkají především:

1. § 659 - § 662, kterými je upravena **smlouva o výpůjčce**. Uzavřením smlouvy o výpůjčce vznikne vypůjčitelovi právo věc po sjednanou dobu bezplatně užívat. Povinností půjčitele je předat vypůjčitelovi věc ve stavu způsobilém k řádnému užívání. V návaznosti na § 617 a § 660 platí, že pokud je potřeba, aby při užívání věci byla zachována zvláštní pravidla, zvláště řídí-li se užívání návodem nebo je upraveno technickou normou, je povinností půjčitele s těmito pravidly vypůjčitele seznámit, nejdle-li o pravidla obecně známá. [14]
2. § 663 - § 723, které upravují **nájemní smlouvu**. Nájemní smlouva bývá, na rozdíl od smlouvy o výpůjčce sjednává za úplatu, slouží tedy jako základ pro vytvoření

právního vztahu chápaného z hlediska leasingu jako **operativní leasing**. § 663 - § 684 občanského zákoníku se vztahují na obecné náležitosti nájemního vztahu, je zde vymezen pojem nájem a definováno ustanovení o skončení nájmu. V § 685 - § 716 občanského zákoníku se nachází zvláštní ustanovení o **nájmu bytu**. V § 717 - § 718 občanského zákoníku je upraven **nájem obytných místností v zařízeních určených k trvalému bydlení**, § 719 upravuje **podnájem bytu** a § 721 - § 723 obsahují zvláštní ustanovení o **podnikatelském nájmu věcí movitých**. [14]

3. Pokud se jedná o **nájem a podnájem nebytových prostor** odkazuje § 720 občanského zákoníku na speciální *Zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor*. Dle § 1 se tento zákon vztahuje:

- a) „na nebytové prostory, jimiž jsou místnosti nebo soubory místností, které podle rozhodnutí stavebního úřadu jsou určeny k jinému účelu než k bydlení, a jimiž jsou zejména prostory určené k provozování výroby, obchodu, služeb, výzkumu, administrativní činnosti, umělecké, výchovné a vzdělávací činnosti, dále archivy, garáže, skladové prostory a části veřejně přístupných prostorů budov; nebytovými prostory nejsou příslušenství bytu, prádelny, sušárny, kočárkárny a pudy,
- b) na byty, u kterých byl udělen souhlas k jejich užívání k nebytovým účelům.“ [14]

V obchodním zákoníku je možné nalézt následující ustanovení, která lze aplikovat na leasing:

1. **Smlouvu o nájmu podniku** samostatně upravuje obchodní zákoník v § 488b - § 488i. Uzavřením smlouvy o nájmu podniku se pronajímatel zavazuje přenechat svůj podnik nájemci, aby jej provozoval a řídil na vlastní náklad a nebezpečí a aby pobíral užitky s tím spojené. Povinností nájemce je zaplatit pronajímateli nájemné. [14]
2. § 630 - § 637 obchodního zákoníku samostatně upravuje také **smlouvu o nájmu dopravního prostředku**. Podpisem smlouvy o nájmu dopravního prostředku se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci dopravní prostředek k dočasnému užívání a nájemce se zavazuje uhradit dohodnuté nájemné. [14]
3. Finančního leasingu se rovněž týkají § 489 - § 496, které upravují **smlouvu o koupi najaté věci**.

Základní právní normy týkající se pronájmu v obchodním a občanském zákoníku není možné na leasing zcela aplikovat. Některá ustanovení obsažená v uvedených zákonících mohou být v rozporu s podstatou² finančního leasingu. Při uzavírání leasingových smluv se proto postupuje pouze částečně podle již zmíněných předpisů. Pro účely uzavření leasingové smlouvy je možno využít podpůrná ustanovení § 273 obchodního zákoníku, které umožňuje část obsahu smlouvy odkázat na všeobecné obchodní podmínky. V oblasti leasingu se jedná o všeobecné obchodní podmínky, které vypracovala Česká leasingová a finanční asociace (dále ČLFA).³ [14]

Leasingová smlouva by měla obsahovat alespoň tyto náležitosti:

- identifikaci smluvních stran,
- předmět a datum uzavření leasingové smlouvy,
- termín předání předmětu leasingu nájemci,
- dobu trvání leasingového vztahu,
- údaje o ceně pronajímaného předmětu,
- určení zálohy na leasingové splátky, určení první vyšší leasingové splátky,
- obecné stanovení podmínek a povinností nájemce a pronajímatele,
- ustanovení o pojištění, povinnosti provádět opravy, oprávnění provádět technické zhodnocení na pronajatém majetku,

² Rozdíl je například v přenosu rizik, kdy nájemce leasingového aktiva na sebe bere veškerá rizika a nebezpečí spojená s provozem leasingového aktiva, zatímco dle občanského zákoníku připadají rizika u pronajímaného majetku na pronajímatele. Rovněž nelze na leasingové vztahy aplikovat ustanovení § 676 odst. 2 občanského zákoníku o automatickém prodlužování nájemní smlouvy.

³ Česká leasingová a finanční asociace působí na českém leasingovém trhu od roku 1991. Tato asociace sdružuje nebankovní společnosti a subjekty, které nabízejí finanční produkty jako například leasing, úvěry pro spotřebitele i podnikatele, splátkové prodeje nebo factoring. ČLFA plní řadu důležitých funkcí. Vypracovala všeobecné podmínky leasingu a dbá na dodržování Etického kodexu jednání členských společností. Podává informace zájemcům o uzavření konkrétních obchodů, podílí se na tvorbě právních předpisů souvisejících s nebankovními finančními produkty a napomáhá při výkladu a aplikaci platných právních předpisů. ČLFA je rovněž členem Evropské federace leasingových asociací (LEASEUROPE). V současné době ČLFA sdružuje 53 firem, které realizují přibližně 97% objemu všech tuzemských leasingových obchodů a většinu nebankovních úvěrů. [20]

- ustanovení o případném předčasném ukončení smlouvy, o přechodu vlastnictví pronajímaného majetku,
- závěrečná ustanovení atd. [3]

V současné české legislativě je pojem „finanční leasing“ výslovně používán pouze v *Zákoně č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění* a v jeho *prováděcí vyhlášce č. 500/2002 Sb.* V § 28 odst. 3 Zákona o účetnictví je uvedeno: „*Finančním leasingem se pro účely tohoto zákona rozumí poskytnutí majetku za úplatu do užívání, jestliže je uživatel oprávněn nebo povinen v průběhu užívání nebo jeho ukončení nabýt vlastnické právo k poskytnutému majetku.*“

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění (dále jen ZDP) definuje finanční leasing jako finanční pronájem s následnou koupí najatého majetku. Ustanovení týkající se finančního leasingu se nachází také v *Zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty* v platném znění (dále ZDPH).

2.3 Druhy leasingu

V praxi jsou nejčastěji využívány dva základní leasingové produkty, a to leasing:

- operativní,
- finanční.

Jejich hlavním rozlišujícím atributem je především rozsah přenosu vlastnických a uživatelských rizik z pronajímatele na nájemce, ale také hledisko převodu vlastnictví předmětu leasingu na příjemce leasingu a délka samotné leasingové operace. [1]

2.3.1 Operativní leasing

Operativní leasing představuje ty druhy leasingu, kdy po skončení doby pronájmu dochází k vrácení předmětu leasingu pronajímateli. Operativní leasing je krátkodobého charakteru a rovněž doba pronájmu je kratší než doba ekonomické životnosti pronajatého majetku. U této formy leasingu je běžné, že náklady spojené s údržbou, opravami nebo servisními službami pronajatého majetku hradí pronajímatel, není-li v leasingové smlouvě uvedeno jinak. Operativní leasing je vhodný zejména k pronájmu věcí, které podléhají

prudkému technologickému rozvoji či módním trendům (např. k pronájmu počítačů či komunikační techniky). [14]

ČLFA na svých internetových stránkách definuje operativní leasing následovně:

„Smlouva, podle níž jedna strana s podnikatelským záměrem a za úplatu poskytne druhé straně - tzv. leasingovému nájemci - jím vybraný předmět do užívání za účelem jeho dočasného používání bez:

- a) přenosu většiny rizik a užitků spojených s vlastnictvím předmětu leasingu,*
- b) jakéhokoliv smluvního nároku na možný přechod vlastnictví předmětu leasingu na nájemce tento leasing se nazývá operativní leasing.“ [19]*

2.3.2 Finanční leasing

V praxi je v největší míře využíván leasing finanční. Jako finanční leasing je obecně chápán pronájem, po jehož skončení přechází najatá věc do vlastnictví nájemce. V podstatě se jedná o odkoupení najaté věci nájemcem za předem dohodnutou kupní cenu. Ve většině případů je tato cena pouze symbolického charakteru (např. 100 Kč, 1 000 Kč apod.). Finanční leasing je na rozdíl od operativního leasingu dlouhodobějšího charakteru a obvykle bývá jeho délka shodná s dobou ekonomické životnosti majetku. Během pronájmu jsou na nájemce převedena veškerá rizika i výhody spojené s užíváním předmětu leasingu, stejně jako veškeré povinnosti spojené s jeho údržbou, opravami a servisními službami. Po celou dobu pronájmu eviduje nájemce předmět leasingu v podrozvahové evidenci, pronajímatel zachytí předmět leasingu v rozvaze. Doba nájmu finančního leasingu se pak počítá ode dne, kdy byla věc nájemci přenechána ve vztahu způsobilém k obvyklému užívání. [14]

Definice finančního leasingu z internetových stránek ČLFA zní následovně:

„Smlouva, podle níž jedna strana s podnikatelským záměrem a za úplatu poskytne druhé straně - tzv. leasingovému nájemci - jím vybraný předmět do užívání za účelem jeho dlouhodobého užívání s:

- a) přenosem rozhodující části nebo i všech rizik a užitků spojených s vlastnictvím předmětu leasingu na nájemce,*
- b) s právem či povinností převodu vlastnictví předmětu leasingu na nájemce za cenu obvykle podstatně nižší než tržní nebo s právem uzavření další leasingové smlouvy za podstatně výhodnějších podmínek.“ [19]*

Na leasingovém trhu je možné se setkat s mnoha dalšími leasingovými produkty. Účastníky **přeshraničního leasingu** jsou subjekty se sídlem na území různých států. Leasingové splátky tak překračují hranice, zatímco u **domácího leasingu** dochází pouze k vnitrostátnímu toku leasingových splátek. [1]

Při využití **zpětného leasingu** vlastník prodá majetek leasingové společnosti a zpětně si ho na základě leasingové smlouvy pronajme. Podnájem předmětu leasingu třetí osobě se nazývá **subleasing**. Nájemce může předmět leasingu dále pronajímat výhradně se souhlasem leasingové společnosti. [1]

2.4 Výhody a nevýhody leasingového financování

Při pořízování majetku je nutné důkladně zvážit, která z možností financování bude pro daný subjekt nejvhodnější. Kromě leasingu je možné danou investici pořídit přímo za hotové, eventuálně požádat o úvěr. Každá z těchto možností má své výhody i nevýhody. Vzhledem k tomu, že předmětem této práce je finanční leasing, uvádím zde pouze výhody a nevýhody s ním spojené.

2.4.1 Výhody

Za výhody leasingu jsou považovány především následující skutečnosti:

- ve srovnání s úvěrovým financováním je finanční leasing méně administrativně náročný a dostupnější,
- riziko inflace nese leasingová společnost,
- k nákupu daného majetku nepotřebujeme jednorázově velký obnos finančních prostředků, jelikož platby nájemného jsou rozloženy na delší časové období,
- za podmínek uvedených v § 24 odst. 4 – 6 ZDP jsou splátky finančního leasingu daňově uznatelným nákladem (výdajem),
- jelikož se leasing u nájemce eviduje pouze v jeho podrozvahové evidenci nikoli v rozvaze, nepředstavuje účetní zvýšení zadluženosti podniku (na rozdíl od úvěru, který představuje zvýšení závazků v rozvaze),
- jestliže se předmět pronájmu využívá jen během sezóny, je možné po dohodě s leasingovou společností sjednat nepravidelné splátky. [25]

2.4.2 Nevýhody

Mezi nevýhody patří zejména tyto skutečnosti:

- v leasingových splátkách nájemce leasingové společnosti uhradí cenu jejich služeb a také její zisk,
- majetek po celou dobu pronájmu zůstává ve vlastnictví pronajímatele,
- v případě finančního leasingu jsou všechna rizika vyplývající z vlastnictví daného majetku přenesena na nájemce, tak jako by byl skutečným vlastníkem majetku, ačkoli je majetek stále ve vlastnictví pronajímatele,
- možnost uplatňovat daňové odpisy do nákladů (výdajů) náleží pronajímateli, nikoli nájemci,
- nájemce musí hradit i další výdaje spojené s pronajatým majetkem např. pojištění majetku nebo náklady spojené s jeho opravami aj.
- právo volně disponovat s pronajatým majetkem bývá značně omezeno, (k provedení jakýchkoliv úprav musí mít nájemce souhlas pronajímatele, v případě provedení technického zhodnocení je nezbytné se dohodnout, kdo zajistí jeho financování),
- vypovězení smlouvy ze strany nájemce může být komplikované a problém nastává např. v případě odcizení nebo zničení pronajatého majetku,
- v případě, že by leasingová společnost zbankrotovala, musí nájemce vrátit předmět leasingu a jednat o vyrovnání. [25]

2.5 Daňové aspekty leasingu

Leasing je nutné sledovat také z daňového hlediska. Především z hlediska daně z příjmů a rovněž z hlediska DPH pokud jsme její plátcí.

2.5.1 Leasing z hlediska daně z příjmu

Mezi jednou z nesporných výhod finančního leasingu patří skutečnost, že splátky nájemného jsou za podmínek stanovených ZDP daňově uznatelným nákladem (výdajem). § 24 odst. 4 ZDP definuje následující podmínky:

- a) doba nájmu hmotného movitého majetku činí alespoň minimální dobu odpisování uvedenou v § 30 odst. 1; u hmotného movitého majetku zařazeného v odpisové skupině

2 nebo 3 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu lze dobu nájmu zkrátit až o 6 měsíců. U nemovitostí musí doba nájmu trvat nejméně 30 let. Doba nájmu se počítá ode dne, kdy byla věc nájemci přenechána ve stavu způsobilém obvyklému užívání,

- b) po ukončení doby nájmu podle písmene a) následuje bezprostředně převod vlastnických práv k předmětu nájmu mezi vlastníkem (pronajímatelem) a nájemcem; přitom kupní cena najatého hmotného majetku není vyšší než zůstatková cena vypočtená ze vstupní ceny evidované u vlastníka, kterou by předmět nájmu měl při rovnoměrném odpisování podle § 31 odst. 1 písm. a) tohoto zákona k datu prodeje,
- c) po ukončení finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku zahrne poplatník uvedený v § 2 odkoupený majetek do svého obchodního majetku.⁴

Minimální dobu odpisování dle § 30 odst. 1 ZDP pro jednotlivé skupiny uvádí následující tabulky:

Tab. 2.1 Minimální doba odpisování dle ZDP

Odpisová skupina	Doba odpisování
1	3 roky
2	5 let
3	10 let
4	20 let
5	30 let
6	50 let

Zdroj: § 30 odst. 1 ZDP.

⁴ Podle § 4 odst. 4 ZDP se obchodním majetkem pro účely daně z příjmů fyzických osob rozumí souhrn majetkových hodnot (věcí, pohledávek a jiných práv a peněží ocenitelných jiných hodnot), které jsou ve vlastnictví poplatníka a o kterých bylo nebo je účtováno anebo jsou nebo byly uvedeny v evidenci majetku a závazků pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů. Rovněž § 4 odst. 3. písm. c) zákona o DPH považuje za obchodní majetek souhrn majetkových hodnot, který slouží nebo je určen osobě povinné k dani k uskutečňování ekonomických činností.

Tab. 2.2 Maximální roční odpisové sazby pro rovnoměrné odpisování

Odpisová skupina	V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Zdroj: § 30 odst. 1 písm. a) ZDP.

Především nájemce by měl výše uvedeným podmínkám věnovat dostatečnou pozornost. V praxi může v mnohých případech nastat situace, kdy některá z podmínek nebude splněna. Následkem nesplnění daných podmínek se z daňově uznatelných splátek nájemného stávají zpětně splátky daňově neuznatelné. Nájemce je tudíž vystaven riziku, že správce daně při daňové kontrole objeví tuto chybu, což v sobě obnáší také povinnost uhradit pokuty a penále, resp. úroky z prodlení. Nájemce má možnost vyhnout se těmto sankcím tak, že zpětně zvýší základ daně z příjmů o daňově neuznatelné nájemné v období, ve kterém došlo k porušení podmínek daňové uznatelnosti. [15]

2.5.2 Leasing z hlediska DPH

DPH je v české legislativě upravena Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v platném. Vzhledem k tomu, že tento zákon byl přijímán v průběhu roku 2004 ve velkém spěchu se záměrem dosáhnout jeho platnosti již od data vstupu České republiky do EU, brzy po jeho schválení vyšla najevo celá řada chyb a nejasností, jejichž následkem prošel DPH rozsáhlými novelizacemi. Některé ze změn se dotkly také problematiky leasingu. [14]

V roce 2009 došlo z hlediska leasingu k významným změnám. S účinností od 1. 1. 2009 byl pojem „finanční leasing“ ze ZDPH vypuštěn. Současně bylo do § 13 odst. 3 ZDPH doplněno nové písmeno d), podle něhož se od uvedeného data pro účely ZDPH za dodání zboží nebo převod nemovitosti považuje také převod práva užívat najaté zboží nebo najatou

nemovitost na základě smlouvy, která stanoví **povinnost nájemce nabýt zboží** nebo nemovitosti, které jsou předmětem smlouvy. Finanční pronájem je v tomto případě z hlediska ZDPH chápán jako **dodání zboží** s datem uskutečnění zdanitelného plnění podle § 21 odst. 3 písm. d). Pronajímateli tudíž vzniká povinnost přiznat a zaplatit daň a nájemci vzniká možnost nároku na dopočet daně. V případě, že má nájemce pouze **právo k odkupu najatého zboží**, je v souladu s § 14 odst. 1 ZDPH tento převod považován za **poskytnutí služby**. Následující vztah je proto chápán jako dílčí plnění⁵ podle § 21 odst. 9 ZDPH. [15]

Další významná změna, která nabyla účinnosti od 1. 4. 2009, zrušila ustanovení, podle kterého neměl plátce nárok na odpočet DPH u pořízení osobních automobilů, a to i při pořizování formu finančního leasingu a při technickém zhodnocení. [16]

Daňové doklady u leasingu

Dle § 26 odst. 1 ZDPH „je plátce povinen vystavit daňový doklad do 15 dnů ode dne:

- a) *uskutečnění zdanitelného plnění nebo plnění osvobozeného od daně s nárokem na odpočet daně pro osobu povinnou k dani nebo právnickou osobu, která není založena nebo zřízena za účelem podnikání,*
- b) *přijetí úplaty za zdanitelné plnění nebo plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně pro osobu povinnou k dani nebo právnickou osobu, která není založena nebo zřízena za účelem podnikání; pokud plátce ke dni přijetí úplaty daň na výstupu nepřizná, protože není povinen tak učinit podle § 21 odst. 2, nesmí vystavit daňový doklad při přijetí úplaty.“*

Jestliže je leasing považován za poskytnutí služby, je za datum uskutečnění zdanitelného plnění pokládán den uvedený ve smlouvě. V případě, že je leasing chápán jako dodání zboží, je datem uskutečnění zdanitelného plnění okamžik vzniku práva užívat zboží nájemcem. [15]

V leasingových vztazích se nejčastěji považují za daňové doklady tzv. běžné daňové doklady (často označované jako faktury) a splátkové kalendáře. Doklad může být uznán jako daňový doklad pouze v případě, že obsahuje náležitosti předepsané v § 28 odst. 2 ZDPH.

⁵ Dílčím plněním se rozumí zdanitelné plnění, které se podle smlouvy uskutečňuje ve sjednaném rozsahu a ve sjednaných lhůtách a nejedná se přitom o celkové plnění, na které je uzavřena smlouva. Dílčí plnění se považuje za uskutečněné dnem uvedeným ve smlouvě.

Splátkový kalendář je možno považovat za daňový doklad pokud obsahuje veškeré náležitosti běžného daňového dokladu a je součástí leasingové smlouvy nebo se na něj v leasingové smlouvě alespoň přímo odkazuje. Splátkový kalendář obsahuje vyčíslení jednotlivých splátek, jejich počet a termín splatnosti. Tyto splátky nemusí být pouze rovnoměrné, ale je možno je stanovit i nerovnoměrně. [1]

Sazby DPH

S některými novelami ZDPH docházelo také ke změnám sazeb DPH. Od 1. 1. 2010 došlo ke zvýšení základní sazby na 20 % a snížená sazba byla změněna na 10 %.

Od 1. 1. 2012 pak došlo k dalšímu zvýšení snížené sazby, a to na 14 %. V drtivé většině případů podléhají předměty leasingových smluv základní sazbě DPH. Na změnu sazby DPH pamatuje 4. bod přechodných ustanovení, podle kterého se u smluv o finančním pronájmu, které byly uzavřeny do 31. prosince 2008 podle ZDPH účinném do 31. 12. 2008, a jejichž předmět smlouvy byl předán do užívání nájemci do 31. 12. 2008, se po 1. 1. 2010 uplatní sazba daně platná do 31. 12. 2008. Základní sazba tedy činila 19 % a snížená sazba 9 %. [16]

2.6 Odpisy leasingu

Dlouhodobý majetek se nespotřebovává jednorázově, ale postupně se opotřebovává. Opotřebení majetku se vyjadřuje prostřednictvím odpisů. Účetní jednotky ve svém účetnictví zachycují účetní odpisy. Nicméně pro potřeby stanovení daně z příjmu je nezbytné kalkulovat i odpisy daňové.

Účetní odpisy

Součástí interní směrnice účetní jednotky by měl být i odpisový plán. Účetní jednotka si v něm stanoví způsob a postupy odpisování. Odpisový plán by měl vycházet především z předpokládané doby ekonomické životnosti majetku a míry jeho opotřebení. Odpisy se pak uplatňují po celou dobu životnosti majetku jako náklad daňově neuznatelný. [7]

Daňové odpisy

Účetní jednotka o daňových odpisech neúčtuje. Jejich smysl spočívá v tom, že ovlivňují výši základu daně postupným odepisováním majetku, čili přenášením jeho hodnoty

do nákladů. Dle ZDP si účetní jednotka může zvolit rovnoměrný nebo zrychlený způsob odepisování, zvolený způsob již během odepisování není možné změnit. V případě daňových odpisů platí, že majetek smí odepisovat pouze jeho vlastník (tedy pronajímatel). Nájemce může v odpisování pokračovat až poté, co fakticky nabere k majetku vlastnické právo.⁶ [14]

2.7 Vykazování leasingu

Vykazování leasingu v účetnictví nájemce a pronajímatele v sobě obnáší jisté odlišnosti. V následující části se zaměřím především na specifika účtování akontace u nájemce i pronajímatele.

2.7.1 Účtování u nájemce

Nájemce eviduje najatý majetek pouze v podrozvahové evidenci. Pro účtování podrozvahové evidence je v účtovém rozvrhu vyčleněna sedmá účtová třída. Pro najatý majetek je to konkrétně účtová skupina 75 – *Majetek v úschově*. Účetní jednotka tudíž na příslušný účet dané účtové skupiny zaúčtuje majetek do své podrozvahové evidence.

Pozornost je také třeba věnovat tzv. akontaci, která představuje zaplacení určité částky předem. Tato částka se většinou uvádí procentem z celkové ceny pořizovaného majetku. Akontace může v praxi nabývat tří různých forem, a to jako:

- první zvýšená splátka nájemného (nultá splátka, mimořádná leasingová splátka),
- záloha na splátky nájemného,
- záloha na kupní cenu.

⁶ Do konce roku 2007 § 30 odst. 4 ZDP umožňoval pronajímateli daný majetek odepisovat prostřednictvím tzv. **leasingových odpisů**. Leasingové odpisy představovaly nejvýhodnější formu odepisování z hlediska vlastníka (pronajímatele), jelikož umožňovaly rychlejší převod vstupní ceny majetku do daňových nákladů, a to především u majetku zařazeného dle ZDP ve vyšší odpisové skupině než ve skupině 1. Podmínkou důležitou pro uplatňování leasingových odpisů bylo, že u majetku musela být dodržena minimální doba pronájmu korespondující alespoň 40 % s dobou odepisování pro jednotlivé odpisové skupiny dle § 30 odst. 1 ZDP, nejméně však 3 roky. Ačkoli **od počátku roku 2008 již nelze leasingové odpisy uplatňovat**, u smluv uzavřených do konce roku 2007 je stále možno tyto odpisy uplatnit, a to až do skončení tohoto pronájmu. [14]

Jednotlivé varianty účtování ilustruje následující příklad:

Společnost ABC, s.r.o. uzavřela k 10. 1. 2012 s leasingovou společností smlouvu o finančním pronájmu s oprávněním následné koupě najatého majetku, jejíž předmětem byl osobní automobil. Pronajímatel i nájemce jsou plátcí DPH. Dle uzavřené leasingové smlouvy je pořizovací cena automobilu u leasingové společnosti 1 500 000 Kč bez DPH. K datu uzavření leasingové smlouvy a předání automobilu do užívání nájemci tj. 10. 1. 2012 musí být uhrazena první zvýšená splátka automobilu ve výši 150 000 Kč. Leasingová smlouva je sjednaná na dobu 60 měsíců a nájemce bude hradit pravidelné měsíční splátky ve výši 25 000 Kč bez DPH. Kupní cena byla stanovena na 200 000 Kč bez DPH.

Pokud se jedná o **první zvýšenou splátku nájemného**, dochází k časovému rozlišení této splátky a nájemce ji účtuje prostřednictvím účtu 381 – *Náklady příštích období*. Daňově uznatelný náklad pak tvoří poměrná část této splátky, jež se týká daného zdaňovacího období. Účtování první zvýšené splátky je uvedeno v tabulce Tab. 2.3.

Tab. 2.3 Účtování první zvýšení splátky u nájemce

Č.	Datum	Popis operace	Částka v Kč	MD	D
1.	10. 1. 2012	Zaúčtování automobilu do podrozvahové evidence	1 500 000	75x	75x
2.	10. 1. 2012	Úhrada první zvýšené splátky z BÚ DPH 20 % Celkem	150 000 30 000 180 000	381 343	221
3.	15. x.201x	Úhrada řádných splátek DPH 20% Celkem	25 000 5 000 30 000	518 343	221
4.	15. x.201x	Převod poměrné části zvýšené splátky do nákladů	2 500	518	381
5.	30. 12. 2016	Nákup automobilu DPH 20% Celkem	200 000 40 000 240 000	042 343	321
6.	30. 12. 2016	Zařazení automobilu do evidence	200 000	022	042
7.	30. 12. 2016	Vyřazení automobilu z evidence	1 500 000	75x	75x

Zdroj: Vlastní zpracování.

Po splacení všech splátek nájemce odkoupí najatý majetek. Pokud jeho cena nedosahuje limitu pro ocenění dlouhodobého majetku, zaúčtujeme nákup přímo do nákladů, a to na účet 501 – *Spotřeba materiálu*. V případě, že majetek dosáhl hranice pro ocenění dlouhodobého majetku, bude zaúčtován na účet 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí*.

Účtování se poněkud pozmění v případě, že má akontace formu tzv. **zálohy na splátky nájemného**. Tato záloha je postupně účtována do jednotlivých řádných splátek nájemného (viz. Tab. 2.4). Zadání příkladu zůstává stejné jako v přechodím případě s tím rozdílem, že záloha na splátky nájemného bude činit 180 000 Kč.

Tab. 2.4 Účtování zálohy na splátky nájemného u nájemce

Č.	Období	Popis operace	Částka v Kč	MD	D
1.	10. 1. 2012	Úhrady zálohy na splátky nájemného z BÚ	180 000	314	221
2.	x. 1.2012	Daňový doklad k záloze	30 006	343	314
3.	15. x.201x	Faktura za nájemné	25 000	518	321
		- DPH 20 %	4 500,02	343	321
		Zúčtování zálohy:	2 499,90	321	314
4.	20. x.201x	Úhrada řádných splátek nájemného z BÚ	27 000,12	221	321
5.	30. 12. 2016	Nákup majetku a jeho zařazení do evidence	200 000	022	321
			40 000	343	
			240 000		

Zdroj: Vlastní zpracování.

DPH k záloze na splátky nájemného⁷: $180\,000 \cdot 0,1667 = 30\,006$ Kč

Základ daně ze zálohy: $180\,000 - 30\,006 = 149\,994$ Kč

Poměrná výše měsíční zálohy na splátky nájemného: $149\,994 \div 60 = 2\,499,90$ Kč

DPH u jednotlivých splátek: $25\,000 - 2\,499,90 = 22\,500,10$, $0,20 = 4\,500,02$ Kč

⁷ Ve smyslu § 37 odst. 2 ZDPH může plátce daň vypočítat z úplaty za zdanitelné plnění, která je včetně daně. Záloha na splátky nájemného v sobě tedy zahrnuje i hodnotu DPH, která se vypočítá jako součin poskytnuté zálohy a koeficientu. Výpočet koeficientu zaokrouhleného na 4 desetinná místa je následující:

$$\frac{20}{20+100} = 0,1667.$$

Měsíční výše řádných splátek po odečtení části zálohy:

$$25\,000 + 4\,500,20 - 2\,499,90 = 27\,000,12 \text{ Kč}$$

Akontace formou **zálohy na kupní cenu** vstupuje do pořizovací ceny majetku v okamžiku jeho odkoupení nájemcem a do nákladu je možno ji zahrnout až po skončení leasingu formou odpisů. Zde rovněž zůstává zadání stejné jako v přechodím případě, hodnota uhrazené zálohy na kupní cenu činí 180 000 Kč. Účtování této zálohy je nastíněno v následující tabulce Tab. 2.5.

Tab. 2.5 Účtování zálohy na kupní cenu u nájemce

Č.	Období	Opis operace	Částka v Kč	MD	D
1.	10. 1. 2012	Úhrada zálohy na kupní cenu z BÚ	180 000	052	221
2.	x. 1.2012	Daňový doklad k záloze	30 006	343	052
3.	15. x.201x	Přijatá faktura za nájemné	25 000	518	
		DPH 20 %	5 000	343	
		Celkem	30 000		321
4.	20. x.201x	Úhrada splátky z BÚ	30 000	321	221
5.	30. 12. 2016	Nákup majetku a jeho zařazení do evidence	200 000 40 000 240 000	022 343	
					321
6.	30. 12. 2016	Zúčtování zálohy na kupní cenu	149 994	321	052
		DPH 20 %	30 006	321	343
7.	30. 12. 2016	V hotovosti doplatek faktury	60 000	321	211

Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7.2 Účtování u pronajímatele

Pronajímatel po celou dobu pronájmu zachycuje pronajímaný majetek ve své rozvahové evidenci. Tím pádem má možnost uplatnit účetní odpisy majetku, které zaúčtuje do nákladů na účet 551 – *Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku* a na účet účtové skupiny 08 – *Oprávký k dlouhodobému hmotnému majetku*. Jak již bylo výše uvedeno, akontace může nabývat tří různých forem. Také v případě pronajímatele, je třeba rozlišit, o kterou z nich se jedná.

Představuje-li akontace **první zvýšenou splátku nájemného**, musí ji nájemce časově rozlišit prostřednictvím účtu 384 – *Výnosy příštích období*. Do daňově uznatelných nákladů pak zahrne poměrnou část splátky za dané zdaňovací období. V tabulce Tab. 2.6 je uvedeno účtování první zvýšené splátky u pronajímatele.

Tab. 2.6 Účtování první zvýšené splátky u pronajímatele

Č.	Období	Opis operace	Částka v Kč	MD	D
1.	8. 1. 2012	Nákup majetku na fakturu DPH 20% Celkem	1 500 000 300 000 1 800 000	04x 343	 321
2.	8. 1. 2012	Zařazení majetku do evidence	1 500 000	02x	04x
3.	10. 1. 2012	Příjem první zvýšení splátky na BÚ DPH 20% Celkem	150 000 30 000 180 000	 221	384 343
4.	15. x.201x	Příjem řádných splátek na BÚ DPH 20 % Celkem	25 000 5 000 30 000	 221	602 343
5.	31.12.201x	Účetní odpisy majetku	25 000	551	08x
6.	15. x.201x	Převod poměrné části zvýšené splátky do výnosů	2 500	384	602
7.	30. 12. 2016	Prodej majetku DPH 20% Celkem	200 000 40 000 240 000	 311	641 343
8.	30. 12. 2016	Zaúčtování zůstatkové ceny do nákladů	25 000	541	08x
9.	30. 12. 2016	Vyřazení majetku z evidence	1 500 000	08x	02x

Zdroj: Vlastní zpracování.

Má-li akontace formu tzv. **zálohy na splátky nájemného**, jsou tyto splátky postupně zaúčtovány do jednotlivých řádných splátek nájemného (viz. Tab. 2.7). Tzn., že příjem zálohy na splátky nájemného bude zaúčtován na stranu Dal účtu 324 - *Přijaté provozní zálohy* a jeho hodnotu bude postupně zúčtovávána do jednotlivých splátek nájemného.

Tab. 2.7 Účtování zálohy na splátky nájemného u pronajímatele

Č.	Období	Opis operace	Částka v Kč	MD	D
1.	10. 1. 2012	Příjem zálohy na splátky nájemného na BÚ	180 000	221	324
2.	x. 1.2012	Daňový doklad k záloze	30 006	324	343
3.	15.x.2012	Faktura za nájemné	25 000	311	602
		- DPH	4 500,02	311	343
		Zúčtování zálohy	2 499,90	324	311
4.	20.x.2012	Úhrada řádných splátek na BÚ	27 000,12	221	311

Zdroj: Vlastní zpracování.

Poslední formou akontace je tzv. **záloha na kupní cenu**. Pro pronajímatele představuje pravděpodobně nejvýhodnější formu akontace, jelikož se do jeho výnosů dostane až v okamžiku prodeje majetku. Přijatou zálohu zaúčtujeme na stranu Dal účtu 475 – *dlouhodobé přijaté zálohy*. Tato záloha bude zúčtována až po prodeji majetku nájemci. V tabulce Tab. 2.8 je uveden způsob účtování zálohy na kupní cenu u pronajímatele.

Tab. 2.8. Účtování zálohy na kupní cenu u pronajímatele

Č.	Období	Opis operace	Částka v Kč	MD	D
1.	10. 1. 2012	Příjem zálohy na kupní cenu na BÚ	180 000	221	475
2.	x. 1.2012	Daňový doklad k záloze	30 006	475	343
3.	15.x.2012	Faktura za nájemné	25 000	311	602
		DPH 20%	5 000	311	343
4.	20.x.2012	Příjem řádných splátek na BÚ	30 000	221	311
5.	30.12.2016	Prodej majetku	200 000	311	641
		DPH 20%	40 000	311	343
6.	30.12.2016	Zúčtování zálohy na kupní cenu	149 994	475	311
		DPH 20%	30 006	343	311
7.	30.12.2016	V hotovosti doplatek	60 000	211	311

Zdroj: Vlastní zpracování.

2.8 Technické zhodnocení u finančního leasingu

V praxi v mnoha případech dochází k situaci, kdy nájemce potřebuje na pronajatém majetku realizovat určité změny či úpravy. Jednotlivé změny smí provádět pouze se

souhlasem pronajimatele. Zároveň se s ním musí nejlépe smluvně dohodnout, kdo z nich bude tyto změny hradit a tím pádem uplatňovat do nákladů (výdajů). Pokud uhrazené výdaje nepřevýší částku 40 000 Kč za zdaňovací období nejedná se o technické zhodnocení, ale o provozní náklady (výdaje).

§ 33 ZDP definuje technické zhodnocení jako:

- 1. výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud převýšily u jednotlivého majetku v úhrnu ve zdaňovacím období částku 40 000 Kč. Technickým zhodnocením jsou i uvedené výdaje nepřesahující stanovené částky, které poplatník na základě svého rozhodnutí neuplatní jako výdaj (náklad) podle § 24 odst. 2 písm. Sb.),*
- 2. rekonstrukcí se pro účely tohoto zákona rozumí zásahy do majetku, které mají za následek změnu jeho účelu nebo technických parametrů,*
- 3. modernizací se pro účely tohoto zákona rozumí rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku,*
- 4. technickým zhodnocením jsou také výdaje podle odstavce 1, pokud je hradí budoucí nájemce na cizím hmotném majetku v průběhu jeho pořízování za podmínky, že se stane nájemcem tohoto hmotného majetku nebo jeho části, a vlastník tohoto hmotného majetku nezahrne výdaje vynaložené budoucím nájemcem do vstupní ceny,*
- 5. ustanovení odstavce 1 se použije i na technické zhodnocení, podává-li se daňové přiznání za jiné období, než je zdaňovací období vymezené tímto zákonem.*

Za předpokladu, že technické zhodnocení hradí nájemce mohou nastat následující situace:

1. nenavýší-li pronajímatel vstupní cenu majetku o hodnotu technického zhodnocení, smí nájemce podle § 28 odst. 3 ZDP technické zhodnocení odepisovat. Technické zhodnocení tak zařadí do odpisové skupiny, ve které je zatříděn pronajatý majetek. S odpisováním může nájemce začít už v tom zdaňovacím období, ve kterém bylo technické zhodnocení dokončeno. Není-li technické zhodnocení při odkoupení majetku ještě zcela odepsáno, zvýší nájemce podle § 29 odst. 4 ZDP pořizovací cenu odkoupeného majetku o vstupní (zůstatkovou) cenu technického zhodnocení a pokračuje v započatém odpisování,
2. méně častá je situace, kdy technické zhodnocení hradí nájemce, avšak je odpisováno pronajímatelem, tzn. že dojde ke zvýšení vstupní ceny pronajímaného majetku. U nájemce se výdaje na technické zhodnocení předmětu uplatní postupně, jako by se

uplatňovaly časově rozlišené splátky nájemného, které jsou z hodnoty technického zhodnocení postupně umořovány. Pronajímateli tak vzniká zdanitelný nepeněžní příjem dle § 23 odst. 6 ZDP. [16]

2.9 Ukončení finančního leasingu

Po zaplacení všech leasingových splátek a předání leasingového aktiva nájemci dochází k řádnému ukončení leasingu. Přesto může v praxi z nejrůznějších důvodů v průběhu trvání leasingu nastat situace, kdy dojde k předčasnému ukončení leasingové smlouvy.

2.9.1 Řádné ukončení finančního leasingu

V rámci finančního leasingu dochází po skončení leasingové smlouvy k přechodu vlastnictví předmětu leasingu z pronajímatele na nájemce. K přechodu vlastnictví dochází zpravidla úplatně, ačkoli nejsou vyloučeny případy, kdy je předmět leasingu převeden bezúplatně. Majetek, který nájemce nabytí úplatně, následně ocenění pořizovací cenou, majetek získaný bezúplatně zachytí v reprodukční pořizovací ceně. Na druhé straně pronajímatel zaúčtuje ukončení smlouvy o finančním leasingu jako prodej dlouhodobého hmotného majetku. Jestliže nebyl pronajatý majetek zcela odepsán, musí rovněž proúčtovat jeho zůstatkovou cenu do nákladů, posléze majetek vyřadí ze své účetní evidence. [1]

2.9.2 Předčasné ukončení finančního leasingu

Pokud nastane situace, kdy dojde k předčasnému ukončení leasingu z důvodu odkupu najatého majetku, je nezbytné se zabývat daňovými dopady spojenými s touto transakcí. Z hlediska ZDP je nutné vycházet z § 24 odst. 5, dle kterého je nutné, aby kupní cena odpisovaného hmotného majetku nebyla nižší než zůstatková cena vypočtená rovnoměrným způsobem.⁸ V případě, že tato podmínka nebude splněna není možné považovat nájemné

⁸ Při výpočtu odpisů se vychází ze vstupní ceny evidované u vlastníka nebo pronajímatele za dobu, po kterou mohl být tento majetek odpisován, přičemž se nepřihlíží ke změnám vlastníka pronajatého majetku. Roční odpisové sazby jsou stanoveny v § 31 odst. 1 písm. a) ZDP. (také viz. Tab. 2.2)

uhrazené do okamžiku ukončení leasingové smlouvy za daňově uznatelné. Pokud by kupní cena byla nižší než zjištěná zůstatková cena, stane se nájemné zpětně daňově neuznatelným. Poplatník musí tudíž zpětně zvýšit základ daně z příjmů o daňově neuznatelné nájemné. Při výpočtu zůstatkové ceny osobního automobilu se vždy vychází ze vstupní ceny včetně DPH. [15]

Jedním z dalších důvodů, jež má za následek předčasné ukončení leasingové smlouvy může být například odcizení pronajatého předmětu. Z hlediska ZDP je nutné postupovat dle § 24 odst. 6, který uvádí: *„Je-li předčasně ukončena smlouva o finančním pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku, považuje se tato smlouva od data uzavření za smlouvu o pronájmu, kdy se po skončení nájemní smlouvy najatý majetek vrátí pronajímateli. Výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů je pouze poměrná část nájemného, připadající ze sjednané doby nájmu na skutečnou dobu nájmu nebo skutečně zaplacené nájemné v případě, že je nižší než poměrná část nájemného.“* [15]

3 FINANČNÍ LEASING Z POHLEDU IAS/IFRS A US GAAP

3.1 Charakteristika a vývoj účetního systému IAS/IFRS

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IAS/IFRS) tvoří jeden ze systémů účetního výkaznictví, které významným způsobem napomáhají globalizaci ekonomiky. V podmínkách tržního hospodářství je kladen stále větší důraz na kvalitu a srovnatelnost účetních údajů nejen v domácím prostředí, ale rovněž na mezinárodní úrovni. Pravdivé a srozumitelné informace o finanční pozici a výkonnosti podniků hrají významnou roli pro efektivní rozhodování investorů. [2]

Zásadní roli v oblasti vývoje mezinárodní harmonizace účetnictví hrál *Výbor pro mezinárodní účetní standardy* (IASC – *International Accounting Standards Committee*),⁹ který byl založen v roce 1973. Tento výbor začal vydávat **Mezinárodní účetní standardy** známé pod zkratkou **IAS** (International Accounting Standards), jejichž cílem bylo zajistit vysokou kvalitu a srovnatelnost účetních informací v rámci celosvětové harmonizace účetního výkaznictví. Vzhledem k tomuto, že při aplikaci těchto standardů v praxi nastávaly sporné situace, byl vytvořen *Stálý interpretační výbor* (SIC – *Standing Interpretations Committee*). Úkolem SIC bylo posuzovat nejednotná řešení sporných účetních operací a k jednotlivým problémům vydávat interpretace, které umožní jednotnou aplikaci účetních standardů. [6]

Ke změnám v organizační struktuře došlo v roce 2001, kdy na činnost IASC navázala *Rada pro mezinárodní účetní standardy* (IASB – *International Accounting Standards Board*) jejímž úkolem je vypracovávat jednotné, srozumitelné a vysoce kvalitní účetní standardy.¹⁰ Na činnost Rady dohlíží *Nadace pro mezinárodní účetní standardy* (IASCF – *International Accounting Standard Committee Foundation*), která je jako nezávislá, nezisková organizace

⁹ IASC představoval nezávislý soukromoprávní subjekt, jež byl založen profesionálními účetními institucemi z Austrálie, Francie, Japonska, Kanady, Mexika, Německa, Nizozemí, Velké Británie a USA. Od roku 1983 byly jeho členy všechny profesionální instituce sdružené v *Mezinárodní federaci účetních* (IFAC – *International Federation of Accountants*).

¹⁰ Kromě toho, že IASB má za úkol vypracovávat nové účetní standardy, schvaluje změny stávajících standardů, stejně tak, jako zveřejňované návrhy nových standardů a konečné verze interpretací. Pro schválení projednávaného problému je potřeba souhlasu minimálně 9 členů ze stávajících 15.

financována především z dobrovolných příspěvků soukromých a veřejných institucí a také z prodeje publikací.¹¹ Od roku 2003 se tyto standardy přestaly vydávat pod názvem IAS, nýbrž jako **IFRS** (*International Financial Reporting Standards*). Rovněž interpretace dříve vydávané jako SIC jsou nyní vydávány *Interpretačním výborem mezinárodního účetního výkaznictví* pod zkratkou *IFRIC* (*International Financial Reporting Interpretation Committee*). Přestože se v současné době vydávají jen standardy IFRS, původní standardy IAS zůstávají v platnosti i nadále, a to dokud nedojde k jejich novelizaci a nahrazení za IFRS, nebo k jejich zrušení. Z toho důvodu se mnohdy setkáváme s označením IAS/IFRS. V současné době je platnosti 13 standardů IFRS, 29 standardů IAS, 19 interpretací IFRIC a 11 interpretací SIC. [6]

Samotné standardy IAS/IFRS nejsou závazné, představují pouze doporučená řešení. Povinnost účtovat podle IAS/IFRS přímo vyplývá ze *Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví*, a to konkrétně z § 19a. Důležitou podmínkou pro splnění povinnosti použití mezinárodních účetních standardů je, že účetní jednotka musí být obchodní společností a emituje cenné papíry, které jsou obchodovány na evropském regulovaném trhu. Od 1. 1. 2005 jsou v České republice povinny účtovat a sestavovat účetní závěrku v souladu s IAS/IFRS všechny společnosti, které tyto podmínky splnily. [17]

3.2 IAS 17 - Leasingy

Problematicke leasingu se věnuje mezinárodní účetní standard 17, který byl vydán v roce 1982. Od této doby prošel řadou novelizací přičemž jeho aktuální verze je platná od 1. ledna 2005. IAS 17 definuje leasing jako „*smlouvu, ve které pronajímatel poskytuje nájemci právo užívat aktivum po stanovenou dobu za jednorázovou platbu nebo řadu plateb.*“ S tímto standardem souvisí i následující interpretace, a to *IFRIC 4 – Určení, zda smlouva obsahuje leasing*; *SIC 15 – Operativní leasingy* a *SIC 27 – Vyhodnocení transakcí uzavřených právní formou leasingu*. [4]

¹¹ Nadaci IFRS kromě **Rady pro Mezinárodní účetní standardy** (IASB) podléhá **Interpretační výbor IFRS**, který tvoří interpretace k jednotlivým standardům, **Poradní výbor IFRS** (IFRS Advisory Council), který předává návrhy a doporučení IASB, a **zaměstnanci**.

Cílem IAS 17 je stanovit účetní postupy pro nájemce a pronajímatele ve vztahu k leasingům a pravidla pro zobrazení leasingů v účetních závěrkách. Je to taktéž první standard, ve kterém byla důsledně uplatněna zásada „přednost obsahu nad formou“.

Standard se neuplatňuje pro zachycení a vykázání:

- leasingů k průzkumu nebo využití ložisek nerostů, ropy, zemního plynu a podobných neobnovitelných zdrojů,
- licenčních smluv na takové položky jako jsou filmy, videozáznamy, hry, rukopisy, patenty a autorská práva. [2]

3.2.1 Definice obsažené v IAS 17 – Leasingy

V úvodu standardu IAS 17 jsou definovány následující pojmy:

Nevypověditelný leasing je leasing, který lze zrušit pouze v případě:

- výskytu nějaké velice málo pravděpodobné situace,
- souhlasu pronajímatele,
- nájemce vstoupí do nového leasingu na stejné nebo podobné aktivum a se stejným pronajímatelem; nebo
- nájemce by musel zaplatit tak vysoké odstupné, že je již na počátku leasingu zřejmé, že pokračování leasingu je přiměřeně jisté. [12]

Počátek leasingu představuje buď datum uzavření leasingové smlouvy, nebo datum vázanosti smluvních stran základními smluvními ustanoveními leasingu, podle okamžiku, který nastane dříve. K tomuto datu se leasing klasifikuje jako operativní nebo finanční leasing, a v případě finančního leasingu se stanoví částky, které budou uznány na počátku doby leasingu. [12]

Počátek doby leasingu je datum, od něhož je nájemce oprávněn vykonávat svá užívací práva k najatému aktivu. Je to datum, ke kterému je leasing prvotně uznán (tj. jsou uznána aktiva, závazky, výnosy nebo náklady vyplývající z leasingu). [12]

Doba leasingu je nevypověditelná doba, po kterou má nájemce sjednán leasing aktiva, společně s dalšími dobami, po které má nájemce možnost pokračovat v leasingu aktiva,

s dalšími platbami nebo bez nich, přičemž na počátku leasingu je dostatečně jisté, že nájemce tuto možnost využije. [12]

Nezaručená zbytková hodnota je ta část zbytkové hodnoty najatého aktiva, jejíž realizace není zaručena pronajímatelem nebo je zaručena pouze stranou spřízněnou s pronajímatelem. [12]

Počáteční přímé náklady jsou přírůstkové náklady, které jsou přímo přiřaditelné k sjednávání a uzavření leasingu, s výjimkou takových nákladů, které jsou vynaloženy výrobcí nebo prodejci jako pronajímateli. [12]

Minimální leasingové platby jsou platby během doby trvání leasingu, které se nájemce zavázal uhradit (s výjimkou podmíněného nájemného), společně:

- v případě nájemce částky, které se zavázala uhradit strana spojená s nájemce, nebo
- v případě pronajímatele, zbytková hodnota, kterou se pronajímateli zavázal uhradit buď:
 - nájemce,
 - strana spojená s nájemcem, nebo
 - nezávislá třetí strana.

Pokud však má nájemce možnost koupit aktivum za cenu, o které lze předpokládat, že bude podstatně nižší než reálná hodnota k datu využití této opce, a pokud je možné na počátku leasingu důvodně očekávat, že bude tato možnost využita, zahrnují minimální leasingové platby minimální platby splatné během doby trvání leasingu do data očekávané realizace možného nákupu a platby požadované při jeho realizaci. [12]

Ekonomická životnost je:

- období, během kterého se očekává, že aktivum bude ekonomicky využitelné jedním nebo více uživateli, nebo
- očekávaný počet výrobků nebo podobných jednotek, které jsou získatelné z daného aktiva jedním nebo více uživateli. [12]

Doba použitelnosti je očekávané období od zahájení leasingu, po které bude podnik spotřebovávat ekonomické užitky plynoucí z aktiva. Doba použitelnosti není omezena dobou trvání leasingu. [12]

Zaručená zbytková hodnota je:

- v případě nájemce ta část zbytkové hodnoty, která je zaručena nájemcem nebo strana spojená s nájemcem,
- v případě pronajímatele ta část zbytkové hodnoty, která je zaručena nájemcem nebo třetí stranou. [12]

Další pojmy spojené s leasingem budou vysvětleny v následujícím výkladu.

3.2.2 Klasifikace leasingů

Jak uvádí Bohušová (2008), klasifikace leasingů se uskutečňuje na počátku leasingu a je založena na rozsahu, v jakém jsou rizika a odměny související s aktivem převedena na nájemce. Klasifikace se odvíjí především od samotné podstaty transakce, nikoli od formy leasingové smlouvy. V případě, že jsou všechna rizika a ekonomické užity spojené s vlastnictvím aktiva převedena na nájemce (vlastnické právo však může nebo nemusí být převedeno) jedná se o finanční leasing. V opačném případě se jedná o leasing operativní, čili ekonomické užity a rizika z vlastnictví aktiva nejsou převedeny na nájemce.

Samotný standard uvádí následující příklady, které samostatně nebo jejich kombinací pomáhají ke správné klasifikaci finančního leasingu:

- na konci nájemní doby je vlastnictví aktiva převedeno na nájemce,
- nájemce má předkupní právo (opci) na odkoupení aktiva po skončení leasingu, za cenu, která bude nižší než reálná hodnota¹² aktiva k datu využití opce. Zároveň je v době vzniku leasingového vztahu dostatečně jisté, že tato opce bude využita,
- sjednaná délka doby trvání leasingu tvoří podstatnou část ekonomické životnosti aktiva,
- na počátku leasingu je současná hodnota minimálních leasingových plateb rovna nebo je větší než reálná hodnota pronajatého aktiva, tzn. že po dobu leasingu nájemce uhradí reálnou hodnotu aktiva,
- aktivum je natolik specifické, že bez provedení významných úprav může být využito pouze konkrétním nájemcem.

¹² **Reálná hodnota (fair value)** je částka, za kterou by mohlo být v transakcích mezi znalými a ochotnými stranami za obvyklých podmínek směřeno aktivum nebo vyrovnán závazek. [12]

Mezi další indikátory finančního leasingu patří následující kritéria:

- v případě, že nájemce zruší leasing, musí uhradit pronajímateli jeho ztráty,
- zisky nebo ztráty vznikající pohybem reálné hodnoty připadají nájemci,
- nájemce je schopen pokračovat v leasingu v dalším období za podstatně nižší nájemné než tržní nájemné. [5]

3.2.3 Vykazování finančního leasingu u nájemce

Vykazování leasingu dle IAS 17 je zcela odlišné od českého pojetí. Při zahájení leasingu vykáže nájemce finanční leasing ve svém výkazu o finanční pozici jako aktivum a závazek, a to buď v reálné hodnotě najatého majetku, nebo v současné hodnotě minimálních leasingových plateb, podle toho, která z těchto částek je nižší. Při výpočtu současné hodnoty minimálních leasingových plateb se jako diskontní sazba použije:

- implicitní úroková míra, pokud ji lze určit, nebo
- přírůstková výpůjční úroková míra u nájemce. [6]

Implicitní úroková míra leasingu je diskontní sazba, která se stanoví na počátku leasingu tak, aby se souhrn současné hodnoty:

- minimálních leasingových plateb, a
- nezaručené zbytkové hodnoty

rovnal součtu

- reálné hodnoty pronajímaného aktiva, a
- počátečních přímých nákladů pronajímatele. [13]

Přírůstková výpůjční úroková sazba u nájemce je taková úroková míra, kterou by nájemce musel zaplatit za podobný leasing, nebo pokud ji není možné stanovit, která by byla vynaložena v případě, že by si nájemce vypůjčil prostředky nezbytné pro koupi aktiva na stejně dlouhé období a s podobným jištěním. [13]

Na počátku leasingu jsou aktiva a závazky vykázány ve stejných částkách. Pokud nájemce v souvislosti s leasingem vynaložil další přímé náklady (např. náklady na projednávání a zajištění leasingových smluv), přičítají se tyto náklady k hodnotě uznané jako aktivum. Podstata finančního leasingu spočívá v tom, že nájemce získává ekonomické užitky z užívání najatého aktiva po podstatnou část jeho ekonomické životnosti, proto

je nezbytné dosažení věrného a poctivého zobrazení skutečnosti. Všechny účetní operace spojené s leasingem by měly být zobrazeny v rozvaze nájemce. V opačném případě by docházelo k podhodnocování ekonomických zdrojů a závazků a tím pádem také ke zkreslování finančních ukazatelů. [2]

Minimální leasingové splátky se dělí na **splátku závazku** a **finanční náklady**, které se alokují tak, aby byla zajištěna konstantní úroková míra u zůstatku závazku. V důsledku splácení pronajímateli se závazek vyplývající z leasingu snižuje. Hodnota snížení závazku se však liší od hodnoty splátky. Metodou efektivní úrokové míry se leasingová splátka rozdělí na část představující snížení závazku a část úroků (které představují finanční náklady). Výše úroků v jednotlivých obdobích je násobkem úrokové míry a aktuální výše nesplaceného závazku. Vzhledem k tomu, že v praxi je poměrně obtížné dodržet přesné rozdělení splátek, standard výslovně umožňuje pro alokaci leasingových splátek použít nějakou formu aproximace, přičemž rovnoměrné rozdělení finančních nákladů je obvykle nepřípustné. [5]

Spolu s finančními náklady vznikají u odpisovaného majetku také náklady odpisové. Způsob odpisování najatých aktiv musí být konzistentní se způsobem odpisování u aktiv vlastních. Pokud se po skončení pronájmu předpokládá přechod vlastnictví aktiva na nájemce a předpokládaná doba použitelnosti aktiva je delší než doba pronájmu, bude aktivum odepisováno po celou dobu životnosti. V případě, že neexistuje dostatečná jistota, že nájemce získá vlastnictví aktiva na konci doby trvání leasingu, aktivum musí být odepsáno během doby leasingu nebo doby použitelnosti, podle toho, která z těchto dob je kratší. [6]

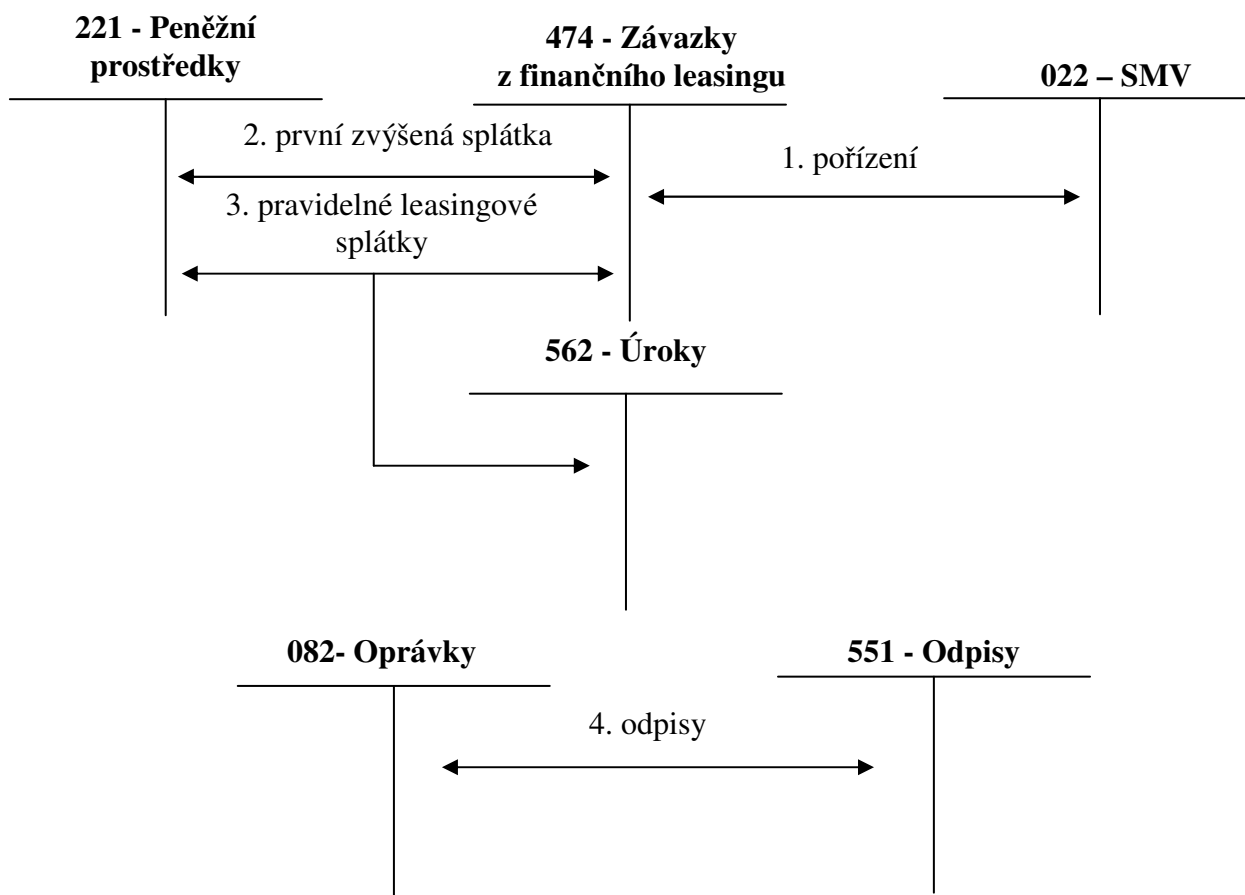
3.2.4 Způsob účtování finančního leasingu u nájemce

Finanční leasing podle IAS 17 de facto představuje obdobu úvěrového vztahu. Nájemce si namísto peněžních prostředků půjčí majetkové aktivum, které zaúčtuje na účet 022 – *Samostatné movité věci* souvztažně se závazkem z finančního leasingu. V průběhu trvání leasingu nájemce platí jednotlivé leasingové splátky (jež, jak bylo výše popsáno, se člení na samotnou splátku a úrok), které postupně snižují závazek z leasingu.¹³ Úrok představuje

¹³ Jestliže je součástí pravidelných leasingových splátek také pojištění a DPH, nelze o jejich hodnotu snižovat závazek z leasingu. Pojistné bude vykázáno jako náklad příslušného účetního období. Pronajímatel tak tuto částku poukáže pojišťovně. Pokud je nájemce plátcem DPH, má možnost uplatnit nárok na odpočet DPH na vstupu, nelze tudíž o tuto hodnotu snížit leasingový závazek.

finanční náklad účetní jednotky v daném období. Na rozdíl od českých předpisů odpisy pronajatého majetku podle IAS 17 uplatňuje nájemce. S odpisováním je možno začít od okamžiku, kdy je aktivum způsobilé k používání. Odpis se pak zachytí jako náklad souvztažně s účtem opravek. Způsob účtování finančního leasingu je zachycen v následujícím obrázku Obr. 3.1.

Obr. 3.1. Zjednodušené schéma zachycování finančního leasingu u nájemce

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 3.1 Zachycování finančního leasingu u nájemce

Č.	Popis účetního případu	MD	Dal
1.	Pořízení leasingového aktiva	022	474
2.	Zaplacení zvýšení splátky nájemného	474	221
3.	Zaplacení pravidelné leasingové splátky rozdělené na částku splátky závazku a část úroků	474 562	221 221
4.	Zaučtování odpisů	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

V souvislosti s finančním leasingem vyplývají nájemci následující zveřejňovací povinnosti:

- k rozvahovému dni uvést čistou účetní hodnotu aktiv,
- porovnání rozdílu mezi souhrnem budoucích minimálních leasingových plateb a jejich současnou hodnotu k rozvahovému dni,
- zveřejnit hodnotu budoucích minimálních leasingových plateb a jejich současnou hodnotu pro každé z následujících období:
 - do 1 roku,
 - od 1 do 5 let,
 - nad 5 let.
- uvést podmíněné nájemné¹⁴ vykázané v nákladech daného období,
- uvést souhrnnou hodnotu minimálních sub-leasingových plateb k rozvahovému dni,
- popsat významné leasingové smlouvy (zahrnující především údaje o základu, na jakém se stanoví platby podmíněného nájemného, existenci a podmínky opcí na nákup nebo prodloužení, omezení určená leasingovými smlouvami).

Nájemci musí v souvislosti s finančním leasingem dodržovat požadavky na zveřejnění podle IAS 16, IAS 36, IAS 38, IAS 40, IAS 41 a IFRS 7. [2]

3.2.5 Vykazování finančního leasingu u pronajímatele

V souladu s IAS 17 pronajímatel vykazuje aktivum plynoucí z finančního leasingu jako pohledávku za nájemcem a to ve výši čisté investice do leasingu¹⁵ (hrubá investice do leasingu mínus dosud nerealizovaný finanční výnos). Taktéž u pronajímatele je hodnota

¹⁴ **Podmíněné nájemné** je ta část leasingových plateb, která není stanovena pevnou částkou, ale je založena na velikosti budoucího faktoru, který se mění z jiných příčin než z prostého plynutí času (např. procenta z budoucího prodeje, rozsah budoucího využití, budoucí cenové indexy, budoucí tržní úroková míra). [13]

¹⁵ **Čistá investice do leasingu** je hrubá investice do leasingu diskontovaná za použití implicitní úrokové míry v leasingu. [12]

Hrubá investice do leasingu je souhrn minimálních leasingových plateb, které obdrží pronajímatel z finančního leasingu, a jakékoliv nezaručené zbytkové hodnoty připadající na pronajímatele. [12]

Nerealizovaný finanční výnos je rozdíl mezi hrubou investicí do leasingu a čistou investicí do leasingu. [12]

řádné leasingové splátky rozdělena na část představující **snížení pohledávky** a část připadající na **finanční výnos**, který ovlivňuje výsledek hospodaření. Pronajímatel při výpočtu použije takovou úrokovou míru, která mu zaručí neměnnou požadovanou výnosnost jeho nesplacené čisté investice po dobu trvání leasingu. Velikost úroku pro dané období poté zjistí vynásobením úrokové míry s aktuální hodnotou nesplacené investice. Částka, o kterou snižuje pronajímatel velikost čisté pohledávky se zjistí jako rozdíl hodnoty pravidelné leasingové splátky a vypočtené výše úroku. Vynakládá-li pronajímatel počáteční přímé náklady (např. provize a odměny) jsou tyto náklady přímo přiřaditelné k leasingové smlouvě, tudíž jsou zahrnuty do počátečního ocenění pohledávky z leasingu. U pronajímatelů, kteří jsou výrobci nebo obchodníci, jsou tyto náklady z definice počátečních přímých nákladů vyloučeny a jsou uznány jako náklad běžného období. [2]

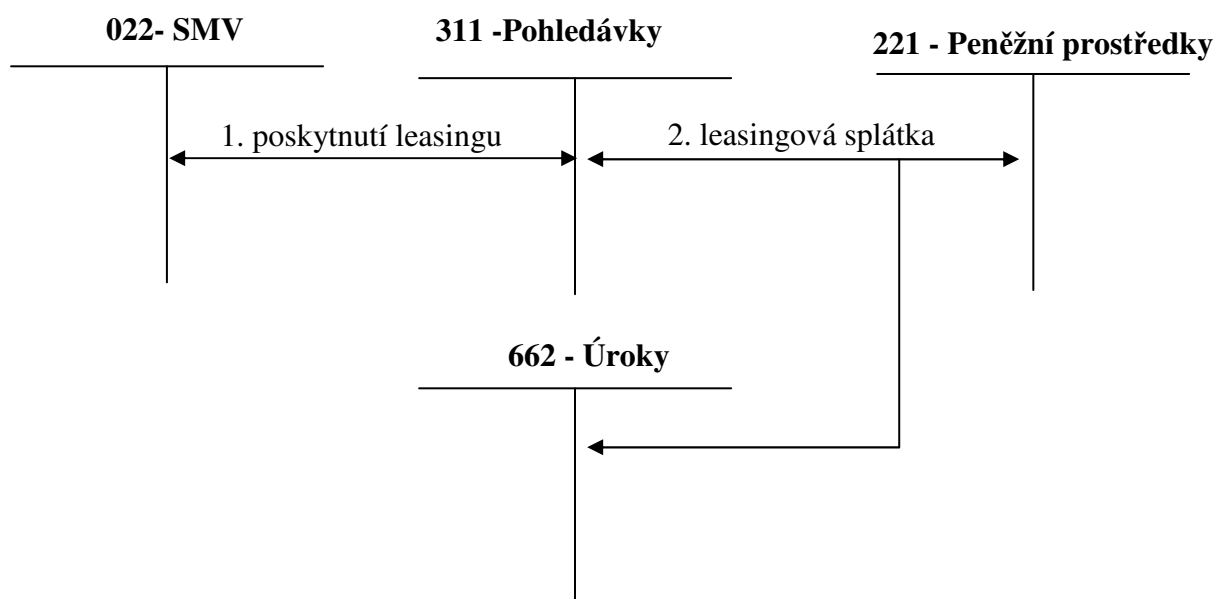
Předmět finančního leasingu je před zahájením toho leasingu u pronajimatele klasifikován jako aktivum držené k prodeji v souladu s *IFRS 5 – Dlouhodobá aktiva držená k prodeji a ukončované činnosti*. Dále musí předmět leasingu splňovat požadavky IAS 32 na zveřejnění údajů spojených s finančním leasingem. [2]

3.2.6 Příklad účtování finančního leasingu u pronajimatele

Poskytne-li pronajímatel aktivum k finančnímu pronájmu, zaúčtuje snížení stavu majetku a zároveň mu vznikne pohledávka za leasingovým nájemcem. Paralelně jako u nájemce budou jednotlivé splátky rozděleny na částku představující snížení pohledávky z finančního leasingu a částku úroku, který je pro nájemce výnosem. [5]

Účtování finančního leasingu u pronajimatele je zachyceno v následujícím obrázku Obr. 3.2.

Obr. 3.2. Zjednodušené schéma účtování finančního leasingu u pronajímatele

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 3.2 Účtování finančního leasingu u pronajímatele

Č.	Popis účetního případu	MD	Dal
1.	Poskytnutí leasingu pronajímateli	311	022
2.	Přijatá leasingová splátka rozdělená na část úroků a část snížení pohledávky vůči nájemci	311 311	221 662

Zdroj: Vlastní zpracování.

V souvislosti s finančním leasingem jsou na pronajímatele kladeny následující požadavky na zveřejnění:

- vykázat rozdíl hrubých investic do leasingu a současné hodnoty minimálních leasingových plateb k rozvahovému dni, dále hrubou investici do leasingu, současnou hodnotu pohledávky z minimálních leasingových plateb pro každé z následujících období:
 - do 1 roku,
 - od 1 do 5 let,
 - nad 5 let,
- vykázat nerealizovaný finanční výnos (rozdíl mezi hrubou a čistou investicí do leasingu),

- vykázat časově nerozlišenou zbytkovou hodnotu,
- vykázat kumulované opravné položky k nedobytným pohledávkám z finančního leasingu,
- vykázat podmíněné nájemné jako výnos daného období,
- vykázat obecný popis významných leasingových smluv. [2]

3.3 Účetní systém Všeobecně uznávaných účetních zásad

Vznik US GAAP neboli **Všeobecně uznávaných účetních zásad** je úzce spojen s pádem americké burzy v roce 1929, jenž byl mimo jiné zapříčiněn také nedostatečnou vypovídací schopností účetních informací. Daná skutečnost vedla *Komisi pro cenné papíry a burzy (SEC – Security and Exchange Commission)* k rozhodnutí vytvořit systém zásad, metod a forem sestavování účetních výkazů. Tímto úkolem byla pověřena *Rada pro účetní standardy (FASB – Financial Accounting Standards Board)*, která vytvořila jeden z nejpropracovanějších systémů účetních zásad a principů založených na zvykovém právu.¹⁶ [5]

Povinnost vykazovat podle US GAAP mají společnosti, jejichž akcie jsou kótovány na americké burze. US GAAP stejně jako IAS/IFRS jsou systémem finančního reportování, který upravuje obsah a formu finančních výstupů, tak aby podávaly pravdivý a věrný obraz finančního stavu firmy a výsledků jejího podnikání. Na rozdíl od českých právních předpisů nejsou tyto systémy tvořeny zákonodárci, ale nezávislými odborníky z praxe. Nejsou to tudíž zákony, které by byli podnikatelé nuceni dodržovat. Nedefinují žádnou účtovou osnovu ani výkazy, které by měly konkrétní obsah nebo formu, upravují pouze konečný výstup. [9]

Důležitým prvkem v oblasti mezinárodní harmonizace účetního výkaznictví se stal společný projekt americké FASB a evropské IASB. Obě tyto rady se dohodly na tzv. projektu konvergence, jehož cílem je odstranit podstatné rozdíly mezi IAS/IFRS a US GAAP, zajistit naprostou kompatibilitu těchto systémů a následně vytvářet standardy společně. Komise pro cenné papíry a burzy (SEC) dokonce uznala IFRS jako ekvivalent US GAAP tím, že svolila,

¹⁶ US GAAP se vyvinuly na základě zkušeností, zvyků a nezbytnosti v praxi. Důležité je, že FASB při tvorbě standardů vychází ze zájmů široké veřejnosti. Daný standard je schválen pouze v případě, že jeho ekonomický užitek převáží nad náklady spojenými s jeho zavedením.

aby zahraniční soukromí emitenti cenných papírů mohli sestavovat své účetní závěrky v souladu s IAS/IFRS a nemuseli přitom uvést porovnání s US GAAP. [6]

3.4 Leasing z pohledu US GAAP

Za účelem upravit vykazování leasingu vydala FASB v roce 1976 účetní standard **SFAS 13 – Statement of Financial Accounting Standard** (označovaný také jako FAS 13 nebo FASB 13). Tento standard byl několikrát novelizován a byla k němu vydána celá řada interpretací poskytujících dovysvětlující informace.

Úprava leasingu podle US GAAP se zásadně neliší od úpravy dle systému IAS/IFRS, zatímco leasing dle českých předpisů je dosti odlišný. Zásadní rozdíl existuje u pronájmu, který má charakter koupě. V angličtině je označován jako capital lease, v překladu tedy kapitálový pronájem nebo majetkový pronájem. Pojem finanční leasing je však možno považovat v tomto kontextu za synonymum. SFAS 13 definuje leasing jako dohodu, na základě které je převedeno právo užívat pozemky, budovy nebo zařízení, a to po stanovenou dobu. Smluvní vztah, na jehož základě vzniká finanční leasing, musí splňovat alespoň jednu z následujících podmínek:

- během trvání dohody nebo na jejím konci dojde k převodu vlastnictví pronajatého majetku z pronajímatele na nájemce,
- nájemce vlastní opci na odkoupení aktiva,
- doba pronájmu majetku tvoří alespoň 75 % ekonomické životnosti,
- současná hodnota splátek představuje 90 % a více z reálné hodnoty pronajatého majetku. [8]

Uvedené podmínky jsou de facto shodné s podmínkami, které uvádí IAS 17, vyhláška SFAS 13 je však obsahuje v konkretizovanější podobě. SFAS 13 dále uvádí, že se poslední dvě podmínky aplikují pouze v případě, že pronájem začne v prvních 75 % ekonomické životnosti aktiva. Za finanční leasing je tedy považován smluvní vztah, který splňuje jednu nebo více z uvedených podmínek. Nezáleží na tom, jak se dohoda nazývá nebo jaké má podmínky, formální stránka dohody není podstatná, důraz je kladen především na ekonomické skutečnosti. [8]

3.4.1 Zachycení finančního leasingu u nájemce

Za **začátek leasingu** je považován den, kdy nájemce získává právo disponovat s majetkem. Zatímco za **den vstupu do dohody** je považován den, kdy nájemce s pronajímatelem podepíše leasingovou smlouvu, nebo kdy se dohodnou na všech podstatných podmínkách a zavážou se dohodu podepsat. Může to být také den, kdy se provede test, který určí, o jaký druh leasingu se jedná. [9]

Nájemce, který uzavře dohodu, na základě které vznikne finanční pronájem, zaúčtuje majetek a závazek v částce rovné současné hodnotě splátek nebo v reálné hodnotě¹⁷, podle toho, která z těchto částek je nižší. [9]

Pro výpočet současné hodnoty splátek se používá nižší z následujících sazeb:

- **marginální úroková sazba nájemce**, což je sazba, za kterou by si nájemce mohl peněžní prostředky půjčit a tento majetek koupit,
- **implicitní sazba pronajímatele** je sazba, jež by při aplikaci na minimální leasingové splátky způsobila, že by jejich celková současná hodnota byla rovna reálné hodnotě majetku pro pronajímatele na začátku dohody. Nezná-li nájemce implicitní sazbu pronajímatele, nemusí o ní uvažovat. [8]

Majetek oceněný reálnou hodnotou nebo současnou hodnotou splátek pak nájemce zaúčtuje jako majetkový pronájem do nehmotného majetku. Aktivum je do nehmotného majetku zařazeno, protože se jedná o smluvní vztah, jinak se k němu nájemce chová stejně jako k majetku vlastnímu. Doba odpisování, metoda odpisování¹⁸ a zbytková hodnota¹⁹ se stanoví stejně tak, jako by nájemce majetek koupil. Majetek bude tedy odpisován po celou dobu jeho skutečné životnosti²⁰ až k jeho skutečné zbytkové hodnotě. Závazek se pak

¹⁷ US GAAP definuje reálnou hodnotu jako: „*The price for which the property could be sold in an arm's-length transaction between unrelated parties.*“ Je to tedy cena, za kterou by mohl být majetek prodán při obdobné transakci mezi nezávislými stranami.

¹⁸ Nájemce, který vrací předmět leasingu zpět pronajímatel, nemusí dle US GAAP účtovat odpisy prostřednictvím oprávek, ale má možnost použít tzv. přímý odpis. Odpisy se zaúčtují na vrub účtu *Odpisy souvztažně s účtem Pronajatý majetek*.

¹⁹ Zbytková hodnota je v podstatě odhadovaná reálné hodnoty pronajatého majetku na konci leasingu.

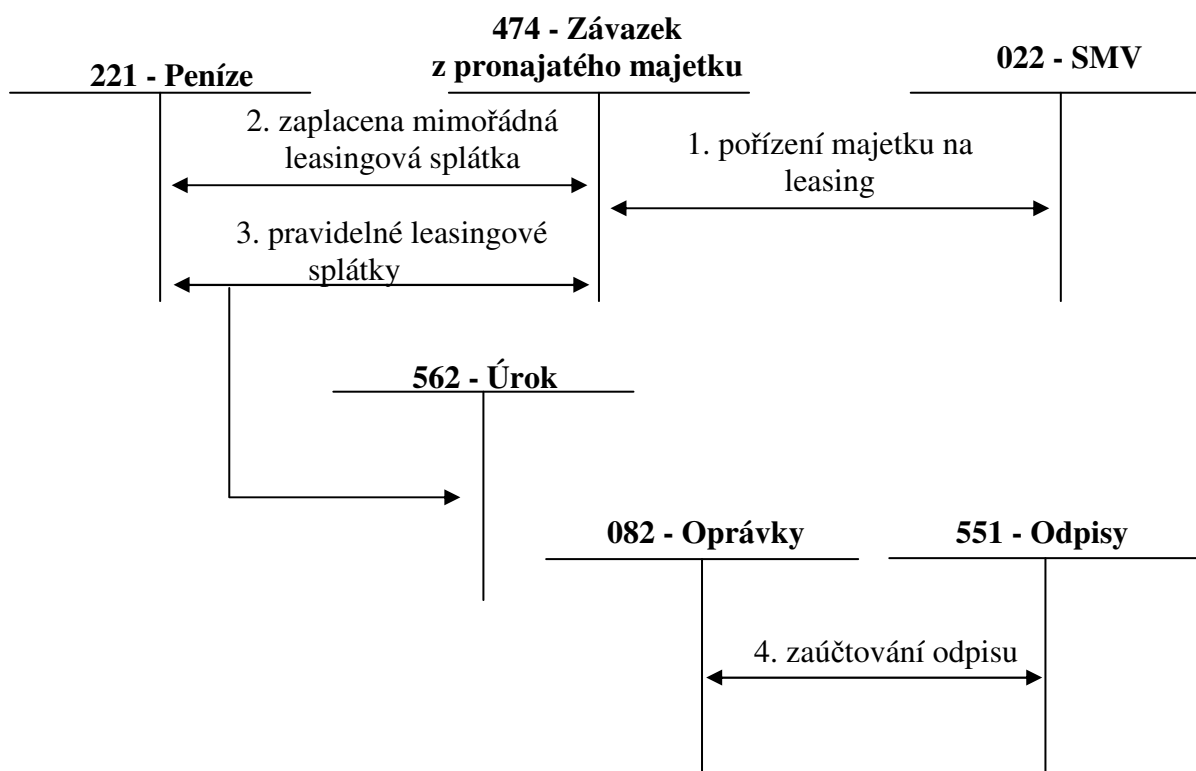
²⁰ Ekonomická životnost je odhadovaná doba, po kterou se očekává že bude majetek použitelný jedním nebo více uživateli pro účely, které byly stanoveny na začátku leasingu.

zaúčtuje ve stejné hodnotě, jakou byl oceněn majetek. Splátky tohoto závazku se pak dělí použitím metody efektivní úrokové sazby na částku představující snížení závazku a nákladový úrok. Diskontní sazba, která se má použít, má být totožná se sazbou, která se použila na zjištění výše závazku. [8]

3.4.2 Účetní postup u nájemce

Jak již bylo řečeno, účtování finančního leasingu podle US GAAP je analogické se způsobem účtování podle IAS/IFRS. Zjednodušené schéma účtování finančního leasingu zachycuje Obr. 3.3. Nájemce zachytí pronajatý majetek jako aktivum a souběžně zaznamená leasingový závazek. Během doby pronájmu pak závazek snižuje o leasingové splátky,²¹ ze kterých je ovšem nutné vyčíst úrok, který je pro nájemce nákladem. Odpisy nájemce zachytí na příslušný nákladový účet souvztažně s účtem oprávek.

Obr. 3.3 Schéma účtování finančního leasingu u nájemce

Zdroj: Vlastní zpracování.

²¹ US GAAP výslovně obsahuje nepočítá s pojmem akontace. Z toho důvodu ji nelze chápat jako zálohu, nýbrž pouze jako první navýšenou splátku. Jelikož je akontace placena na začátku prvního období (v tzv. období 0), její výše zůstane i po diskontování stejná.

Tab. 3. 3 Účtování finančního leasingu u nájemce

Č.	Popis účetního případu	MD	Dal
1.	Pořízení majetku na leasing	022	474
2.	Zaplacena mimořádná leasingová splátky	474	221
3.	Zaplacena pravidelná leasingová splátka rozdělená na část snížení závazku a část úroků	474	221
		562	221
4.	Zaučtování odpisů	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

3.4.3 Zachycení finančního leasingu u pronajímatele

Také u pronajímatele se vykazování finančního leasingu značně liší od českého pojetí. Finanční leasing podle US GAAP je v podstatě podobný prodeji na splátky. Majetkový pronájem u pronajímatele je možno rozdělit do tří kategorií:

- **pronájem výrobcem nebo distributorem** – vzniká za předpokladu, že pronajímatel na pronájmu vydělává tzv. dealerský zisk. Dealerský zisk vzniká v případě, že se reálná hodnota pronajatého majetku liší od jeho pořizovací nebo účetní hodnoty,
- **pronájem leasingovou společností** – vzniká, když pronajímatel nevydělává tzv. dealerský zisk a pronájem financuje především z vlastní nebo cizích zdrojů,
- **pronájem leasingovou společností, která pronájem financuje** – vzniká v případě, kdy pronajímatel na pronájmu nevydělává dealerský zisk, pronájem financuje z cizích zdrojů a za splácení půjček neručí. [8]

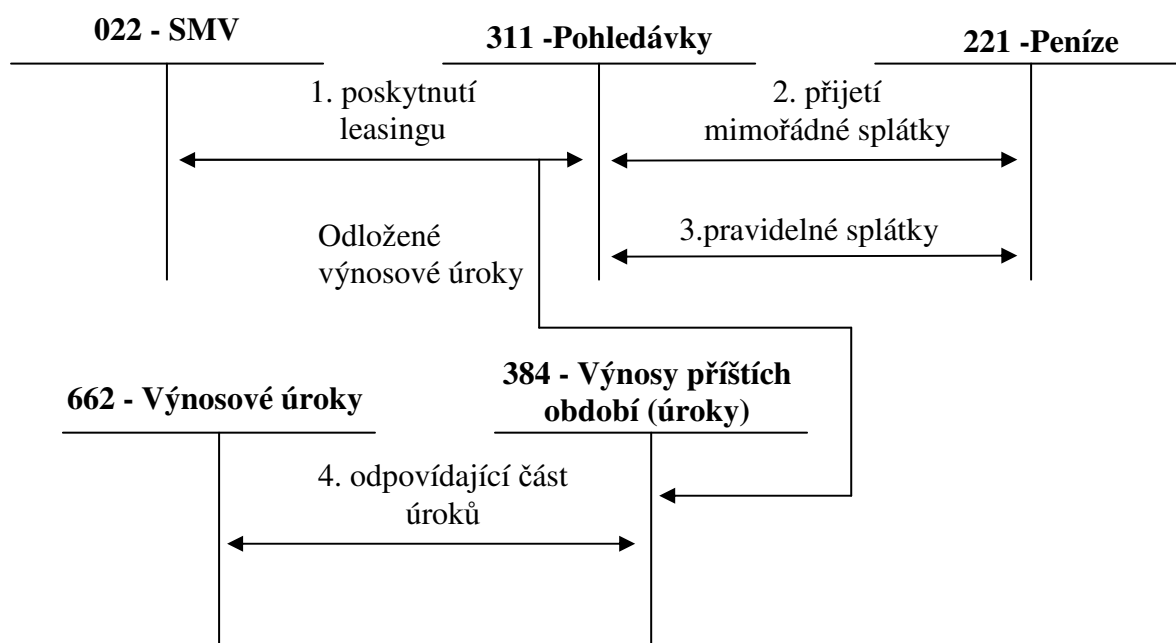
Podle Mládka (2005) mohou v praxi nastat situace, kdy pronajímatel s nájemcem dojdou při klasifikaci leasingu k rozdílným závěrům. Stejně tak jako nájemce musí pronajímatel provést test kapitalizace, podle kterého zjistí, zda je leasing možno považovat za finanční. Rozdíl spočívá v tom, že pronajímatel provádí tzv. two step test. První krok testu je stejný jako u nájemce. Leasing lze pokládat za finanční pouze v případě, je-li splněna alespoň jedna ze čtyř již dříve uvedených podmínek. V rámci druhého kroku pronajímatel zjistí, zda mu v souvislosti s leasingem nevznikly další, neočekávané náklady a zda výše a načasování splátek se dají rozumně odhadnout. Nevzniknou-li žádné další náklady a splátky jsou odhadnutelné, lze leasing považovat za finanční.

3.4.4 Účtování finančního leasingu u pronajímatele

Postup při účtování finančního leasingu se nepatrně liší u jednotlivých typů pronajímatelů. V této práci se zaměřuji pouze na pronajímatele, který je leasingovou společností.

Poskytne-li leasingová společnost leasingové aktivum k pronájmu, zaúčtuje tuto skutečnost ve prospěch účtu 022 – *Samostatné movité věci* a zároveň zachytí pohledávku z titulu finančního leasingu a vyčíslí výnosové úroky, které bude časově rozlišovat. S jednotlivými leasingovými splátkami se bude snižovat hodnota pohledávky. Pronajímatel bude zároveň převádět příslušnou část úroků do výnosů. Na obrázku Obr. 3.4 je zachycen postup účtování u pronajímatele.

Obr. 3.4 Zjednodušené schéma postupu účtování u pronajímatele, který je leasingovou společností

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 3.4 Účtování u pronajímatele, který je leasingovou společností

Č.	Popis účetního případu	MD	Dal
1.	Poskytnutí finančního leasingu nájemci:		
	- část připadající pohledávce	311	022
	- část připadající na odložený výnosový úrok	384	022
2.	Přijetí mimořádné splátky	221	311
3.	Přijetí pravidelné leasingové splátky	221	311
4.	Zúčtování odpovídající části úroků	662	384

Zdroj: Vlastní zpracování.

3.5 Chystané změny v oblasti leasingu

V rámci společného projektu IASB a IFRS, jehož cílem je zásadním způsobem změnit pohled na leasing z hlediska IFRS, byl v srpnu 2010 zveřejněn návrh standardu o leasingu (tzv. exposure draft). Jeho hlavním cílem je zajistit, aby aktiva a závazky vyplývající z leasingu byly vykázány ve výkazu o finanční pozici. K tomuto návrhu byly posléze předkládány připomínky, kterých se během 4 měsíců sešlo 786 a na jejichž základě IASB a FASB v současné době znovu přepracovává daný návrh. Očekává se, že revidovaný návrh standardu o leasingu bude zveřejněn v druhé polovině roku 2012. [22]

4 PRAKTICKÁ APLIKACE

V rámci této kapitoly budou přiblíženy způsoby vykazování finančního leasingu z pohledu české legislativy, Mezinárodních standardů účetního výkaznictví a Všeobecně uznávaných účetních zásad na příkladu konkrétní leasingové smlouvy.

4.1 Obecné informace

Dne 12. 3. 2012 byla mezi společnostmi Delta s. r. o. (nájemce) a leasingovou společností RT TORAX, spol. s r. o. (pronajimatel) uzavřena leasingová smlouva č. 100/2012, kterou je možné nalézt v Příloze č. 2, týkající se finančního pronájmu s právem následné koupě najatého hmotného majetku. Předmětem pronájmu je osobní automobil Škoda Octavia Elegance Lim 1,6TDI. V tabulce Tab. 4.1 jsou shrnuty nejdůležitější údaje vyplývající z leasingové smlouvy a splátkového kalendáře, který tvoří Přílohu č. 4.

Tab. 4.1 Přehled údajů vyplývajících z leasingové smlouvy a splátkového kalendáře

Vstupní cena bez DPH	420 000, 00 Kč
Vstupní cena vč. DPH	504 000, 00 Kč
Jednorázová splátka předem bez DPH	84 000, 00 Kč
Jednorázová splátka předem vč. DPH	100 800, 00 Kč
Celková výše měsíční leasingové platby vč. DPH	9 294, 00 Kč
Z toho: - měsíční pojištění	1 256, 00 Kč
- poplatek za finanční služby bez DPH	1 112, 33 Kč
- DPH	1 339, 67 Kč
Prodejní cena při řádném ukončení leasingu vč. DPH	1 008, 00 Kč
Druh a splatnost leasingových splátek	Měsíční, vždy k 5. dni daného období
Počet splátek	61 (včetně mimořádné splátky)
Doba trvání leasingu	60 měsíců
Termín předání leasingového aktiva	12. 3. 2012
Začátek leasingové smlouvy	12. 3. 2012
Splatnosti první leasingové splátky	12. 3. 2012
Splatnost poslední splátky	5. 2. 2017

Leasingová smlouva byla uzavřena dne 12. 3. 2012. K tomuto datu byla rovněž zaplacená jednorázová splátka předem ve výši 108 000 Kč. Na základě protokolu o předání a převzetí vozidla, který tvoří Přílohu č. 3, došlo k předání osobního automobilu nájemci. Součástí leasingové smlouvy je rovněž splátkový kalendář, který plní funkci daňového i účetního dokladu. Řádné leasingové platby budou splatné vždy k 5. dni příslušného měsíce.

4.2 Zachycení finančního leasingu dle českých předpisů v účetnictví nájemce

V souladu s českými účetními předpisy eviduje nájemce najatý automobil Škoda Octavia ve svém účetnictví výhradně v podrozvahové evidenci. Z právního hlediska zůstává automobil i nadále ve vlastnictví leasingové společnosti. Dle § 28 odst. 1 ZDP přísluší právo odepisovat hmotný majetek poplatníkovi, který má k majetku vlastnické právo. Možnost odpisování najatého osobního automobilu tudíž nenáleží nájemci, ale leasingové společnosti. V průběhu trvání leasingové smlouvy jsou nájemci stanoveny pravidelné měsíční leasingové splátky ve výši 9 294 Kč. V této částce je kromě splátky leasingového aktiva zahrnuta rovněž platba za finanční služby poskytované leasingovou společností (tzv. leasingová marže), jež činí 1 112,33 Kč a pojištění automobilu v měsíční výši 1 256 Kč. K datu uzavření leasingové smlouvy nájemce uhradil první řádnou leasingovou splátkou ve výši 9 294 Kč spolu s 100 800 Kč, což je výše jednorázové splátky předem vč. DPH, kterou je nutno časově rozlišovat.

Účetní jednotka nájemce zaúčtuje jednorázovou splátku nájemného ve výši 84 000 Kč na účet *381 – Náklady příštích období*. V souladu s aktuálním principem účetnictví, dle kterého se o nákladech a výnosech účtuje v období, se kterým časově a věcně souvisí bez ohledu na skutečný příjem či výdej peněžních prostředků, budou tyto splátky časově rozlišovány. Měsíčně bude do nákladů rozpouštěna částka ve výši $84\,000 \div 60 = 1\,400$ Kč, což ročně činí 16 800 Kč.

Řádné leasingové splátky bude účetní jednotka zachycovat na vrub účtu *518 – Ostatní služby* jako náklad daňově uznatelný. Pro zajištění přehlednosti se účetní jednotka rozhodla tento účet analyticky rozčlenit.

Na účet 518.1 – *Ostatní služby - leasing* bude účtovat splátku leasingu spolu s finanční službou. V jednotlivých měsících bude na tento účet zaúčtováno:

$$5\,586 + 1\,117,20 = 6\,703,20 \text{ Kč.}$$

Účet 518.2 – *Ostatní služby – pojistné* bude vyhrazen pro zaúčtování pojistného osobního automobilu v měsíční výši 1 256 Kč. Závazek vyplývající z leasingové smlouvy bude zachycen ve prospěch účtu 474 – *Závazky z pronájmu*.

Nájemce jako plátce DPH uplatňuje nárok na odpočet. V souladu s §55 ZDPH je pojištění od DPH osvobozeno.

Účetní zachycení v jednotlivých letech

Rok 2012

V roce 2012 nájemce nejprve zaúčtoval automobil do podrozvahové evidence. Dále uhradil leasingovou splátku ve výši 100 800 Kč, 10 řádných leasingových plateb v celkové výši 92 940 Kč. Rovněž se do nákladů zaúčtuje poměrná část leasingové splátky, která činí $1\,400 \cdot 12 = 14\,000$ Kč.

Tab. 4.2 Účetní operace v roce 2012

Č.	Datum	Popis operace	Částka v Kč	MD	D
1.	12. 3. 2012	Zařazení automobilu do podrozvahové evidence	420 000	75x	75x
2.	12. 3. 2012	Z běžného účtu uhrazena mimořádná leasingová splátka	84 000 16 800 100 800	381 343	221
3.	12. 3. 2012	Z běžného účtu hrazena první řádná splátka nájemného - DPH - leasingová splátka - pojistné	9 294,00 1 339,67 6 698,33 1 256,00	 343 518.1 518.2	221
4.	5. x. 2012	Předpis řádných splátek (do konce roku 2012 9x) - DPH - leasingová splátka - pojistné	9 294,00 1 339,67 6 698,33 1 256,00	 343 518.1 518.2	474

Tab. 4.2 Účetní operace v roce 2012 (pokračování)

Č.	Datum	Popis operace	Částka v Kč	MD	D
5.	5. x. 2012	Úhrada řádných splátek	9 294	474	221
6.	31.12.2012	Převod části mimořádné splátky do nákladů	14 000	518.1	381

Zdroj: Vlastní zpracování.

Období od roku 2013 do roku 2016

V letech 2013 – 2016 bude účtování naprosto identické. Každý rok bude leasingové společnosti uhrazeno 12 splátek nájemného v celkové výši $12 \cdot 9\,294 = 111\,528$ Kč. Vždy na konci roku bude do nákladů převedena poměrná část jednorázové splátky nájemného ve výši 16 800 Kč.

Tab. 4.3 Účetní operace v letech 2013 - 2016

Č.	Datum	Popis operace	Částka v Kč	MD	D
1.	5. x. 201x	Předpis řádných splátek (celkem 12x ročně)	9 294,00		474
		- DPH 20 %	1 339,67	343	
		- leasingová splátka	6 698,33	518.1	
		- pojistné	1 256,00	518.2	
2.	5. x. 201x	Úhrada řádných splátek	9 294,00	474	221
3.	31.12.201x	Převod poměrné částí mimořádné splátky do nákladů	16 800,00	518.1	381

Zdroj: Vlastní zpracování.

Rok 2017

V roce 2017 nájemce zaplatí zbývající 2 leasingové splátky. K 5. 3. 2017 pak odkoupí najatý automobil za dohodnutou cenu 1 008 Kč vč. DPH, čímž dojde k převodu vlastnictví osobního automobilu na nájemce a ukončení nájemního vztahu. Jelikož cena automobilu nepřesáhla hranici pro zařazení do dlouhodobého majetku stanovenou v interní směrnici, účetní jednotka automobil zaúčtuje do nákladů na účet 501 – *Spotřeba materiálu*. S ohledem na nízkou vstupní cenu se účetní jednotka rozhodla automobil dále vést v podrozvahové evidenci. Automobil bude po jeho odkoupení v rámci podrozvahové evidence přeúčtován do účtové skupiny 76 – *Podrozvahová aktiva*.

Tab. 4.4 Účetní operace v roce 2017

Č.	Datum	Popis operace	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2017	Z běžného účtu hrazena řádná splátka nájemného - DPH - leasingová splátka - pojistné	9 294,00 1 339,67 6 698,33 1 256,00	 343 518.1 518.2	221
2.	5. 2. 2017	Z běžného účtu hrazena řádná splátka nájemného - DPH - leasingová splátka - pojistné	9 294,00 1 339,67 6 698,33 1 256,00	 343 518.1 518.2	221
3.	5. 3. 2017	Odkoupení automobilu od leasingové společnosti	840 168 1 008	501 343	221
4.	5. 3. 2017	Vyřazení automobilu z podrozvahové evidence po skončení leasingu	840	75x	75x
5.	5. 3. 2017	Zaevidování automobilu jako podrozvahového aktiva	840	76x	76x
6.	5. 3. 2017	Převod poměrné částí mimořádné splátky do nákladů	2 800	518.1	381

Zdroj: Vlastní zpracování.

Rekapitulace

Placením jednotlivých leasingových splátek dochází k úbytku peněžních prostředků. S jednotlivými splátkami nájemci zároveň vzniká nárok na odpočet DPH. Postupným převodem poměrných částí mimořádné leasingové splátky se rovněž v jednotlivých letech snižuje hodnota účtu 381 – *Náklady příštích období*. V tabulce Tab. 4.5 jsou zachyceny změny na konkrétních rozvahových účtech v souvislosti s finančním leasingem.

Tab. 4.5 Vliv leasingu na konkrétní rozvahové položky v letech 2012 – 2017 v Kč

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
221 – Peněžní prostředky	-193 740	-111 528	-111 528	-111 528	-111 528	-19 596
343 - Nárok na odpočet DPH	30 196,70	16 076,04	16 076,04	16 076,04	16 076,04	2 847,34
381 - Náklady příštích období	70 000	53 200	36 400	19 600	2 800	0

Zdroj: Vlastní zpracování.

Výsledek hospodaření účetní jednotky z hlediska leasingu ovlivní především placené pojistné, poměrná část mimořádné leasingové splátky a jednotlivé leasingové splátky, které si společnost může uplatnit jako daňově uznatelný náklad. V tabulce Tab. 4.6 jsou zachyceny náklady vynaložené nájemcem v souvislosti finančním leasingem.

Tab. 4.6 Vliv finančního leasingu na VH letech 2012 – 2017 v Kč

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
501 - Odkoupení předmětu leasingu	-	-	-	-	-	840
518.1 - Leasingové splátky	66 983,30	80 379,96	80 379,96	80 379,96	80 379,96	13 396,66
518.1 - Časově rozlišená splátka	14 000	16 800	16 800	16 800	16 800	2 800
518.2 - Pojistné	12 560	15 072	15 072	15 072	15 072	2 512

Zdroj: Vlastní zpracování.

4.3 Finanční leasing z hlediska Mezinárodních standardů účetního výkaznictví

Finanční leasing představuje dohodu, na jejímž základě je na nájemce převedeno právo užívat dané aktivum a převedena jsou také veškerá rizika a ekonomické užitky spojené s jeho vlastnictvím. Na začátku leasingu je důležité daný leasingový vztah správně klasifikovat. Při klasifikaci je nutné vycházet ze samotné ekonomické podstaty leasingové smlouvy, právní forma smlouvy zde nehraje významnou roli.

V daném případě:

- bude vlastnictví aktiva převedeno na nájemce do konce nájemní doby,
- po skončení leasingu má nájemce opci na nákup aktiva za cenu podstatně nižší než je jeho reálná hodnota,
- nájemce za dobu leasingu uhradí reálnou hodnotu aktiva (tzn. že současná hodnota minimálních leasingových plateb je větší nebo rovna reálné hodnotě)
- nájemce rovněž nese pronajimatelovy ztráty spojené se zrušením leasingu, atd.

Leasingová smlouva v tomto případě koresponduje hned s několika identifikátory finančního leasingu. Z toho důvodu bude nájemce v souladu s IAS 17 daný pronájem klasifikovat jako finanční leasing.

Dříve než nájemce zaúčtuje vztah vyplývající z leasingu jako aktivum a závazek do své účetní evidence, musí nejprve porovnat reálnou hodnotu najatého majetku se současnou hodnotou minimálních leasingových plateb. Najatý majetek pak zachytí v nižší z těchto hodnot.

Výpočet současné hodnoty minimálních leasingových plateb je následující:

$$SH = \frac{LS}{(1 + i)^n} \quad (4.1)$$

SH – současná hodnota minimálních leasingových plateb

LS – minimální leasingové splátky

i – úroková míra

n – počet plateb

Jelikož není nájemci známa výše úrokové míry, musí ji dopočítat pomocí tabulkového procesoru MS Excel. Z nabídky *Nástroje* pomocí funkce *Hledání řešení* byla zjištěna úroková míra ve výši 0,635260315886096% p. m. Zdrojem dat k tomuto výpočtu byly minimální leasingové platby dle přiloženého splátkového kalendáře.

V dalším kroku nájemce diskontuje všechny minimální leasingové splátky, jejichž součet je roven současné hodnotě leasingových plateb. S ohledem na to, že nájemce má nárok na odpočet DPH na vstupu, nebude se hodnota DPH v minimálních leasingových platbách promítat. Stejně tak jako pojištění, které bude prostřednictvím pronajímatele uhrazeno

pojišťovně. Výpočet současné hodnoty bude rovněž proveden v tabulkovém procesu MS Excel. Přehled jednotlivých splátek je součástí Přílohy č. 5.

Zjištění současná hodnota činí 420 000 Kč, je tedy rovna reálné hodnotě najatého aktiva. Nájemce ocení aktivum a závazek ve své rozvaze v hodnotě 420 000 Kč.

V souladu se standardem IAS 17, který upravuje účetní vykazování finančního leasingu, je nutné rozdělit pravidelné leasingové splátky na částku představující **splátku závazku**, která se dále člení na podíl splatný do 1 roku a podíl splatný za období delší než 1 rok, **finanční náklady, platby za poskytované služby a DPH**. Finanční náklady v podstatě představují výši úroků, která se zjistí vynásobením úrokové míry s výši dosud neuhrazeného závazku. Finanční náklady se alokují takovým způsobem, který zajistí u zůstatku závazku konstantní úrokovou míru. Rozdělení leasingových splátek na splátku úroku a částku snižující závazek plynoucí z finančního leasingu je uvedeno v Příloze č. 6.

Dle IAS 17 je pronajatý automobil zahrnut do majetku nájemce, náleží mu tudíž i právo majetek odepisovat. Předpokládaná doba životnosti automobilu je 60 měsíců. Účetní jednotka začne s lineárním odpisováním v měsíci, ve kterém bylo leasingové aktivum zařazeno do evidence. Měsíční odpis se vyjádří jako podíl vstupní ceny a předpokládané doby životnosti. Odpisy za jednotlivé měsíce jsou uvedeny v Příloze č. 7.

Výpočet měsíčního odpisu:

$$\text{Měsíční odpis} = \frac{VC}{m} \quad (4.2)$$

VC – vstupní cena

m- počet měsíců

$$\frac{420\,000}{60} = 7\,000 \text{ Kč}$$

Zachycení finančního leasingu v účetnictví nájemce dle IAS 17 v jednotlivých letech je zaznamenám v tabulkách Tab. 4.8 – 4.12.

Tab. 4.7 Účetní operace v roce 2012

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	12. 3. 2012	Pořízení osobního automobilu	420 000,00	022	474
2.	12. 3. 2012	Zaplacení mimořádné a 1. řádné splátky	110 094,00		221
		- pojistné	1 256,00	518	
		- DPH	18 193,67	343	
		- závazek z leasingu	90 698,33	474	
3.	5. 4. 2012 až 31. 12. 2012	Úhrada splátek v roce 2012	83 646,00		221
		- pojistné	11 304,00	518	
		- DPH	12 057,03	343	
		- úrok	17 758,08	562	
		- závazek z leasingu	42 526,89	474	
4.	31. 12. 2012	Odpisy za rok 2012	70 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.8 Účetní operace v roce 2013

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2013 až 31. 12. 2013	Úhrada splátek v roce 2013	111 528,00		221
		- pojistné	15 072,00	518	
		- DPH	16 076,04	343	
		- úrok	19 772,67	562	
		- závazek z leasingu	60 607,29	474	
2.	31. 12. 2013	Odpisy za rok 2013	84 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.9 Účetní operace v roce 2014

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2014 až 31. 12. 2014	Úhrada splátek v roce 2014	111 528,00		221
		- pojistné	15 072,00	518	
		- DPH	16 076,04	343	
		- úrok	14 987,61	562	
		- závazek z leasingu	65 392,35	474	
2.	31. 12. 2014	Odpisy za rok 2014	84 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.10 Účetní operace v roce 2015

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2015 až 31. 12. 2015	Úhrada splátek v roce 2015	111 528,00		221
		- pojistné	15 072,00	518	
		- DPH	16 076,04	343	
		- úrok	9 824,76	562	
		- závazek z leasingu	70 555,20	474	
2.	31. 12. 2015	Odpisy za rok 2015	84 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.11. Účetní operace v roce 2016

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2016 až 31. 12. 2016	Úhrada splátek v roce 2016	111 528,00		221
		- pojistné	15 072,00	518	
		- DPH	16 076,04	343	
		- úrok	4 254,29	562	
		- závazek z leasingu	76 125,67	474	
2.	31. 12. 2016	Odpisy za rok 2016	84 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.12 Účetní operace v roce 2017

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2017 až 5. 3. 2017	Úhrada splátek v roce 2017 a odkup předmětu leasingu	19 596,00		221
		- pojistné	2 512,00	518	
		- DPH	2 847,34	343	
		- úrok	142,39	562	
		- závazek z leasingu	14 094,27	474	
2.	5. 3. 2017	Odpisy za rok 2017	14 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Dle IAS 17 nájemce v jednotlivých letech uvádí velikost leasingového závazku splatného do 1 roku a velikost dlouhodobého závazku. V tabulce Tab. 4.13 je zachycena analýza leasingového závazku v jednotlivých letech.

Tab. 4.13 Analýza závazku v letech 2012 – 2016 v Kč

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Leasingové splátky dlouhodobé	226 167,50	160 775,14	90 219,94	14 094,27	0
Leasingové splátky krátkodobé	60 607,29	65 392,35	70 558,20	76 125,67	14 094,27
Celkem	286 774,78	226 167,50	160 775,14	90 219,94	14 094,27

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.14 Vliv leasingu na konkrétní rozvahové položky v letech 2012 – 2017 v Kč

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
022 – SMV (brutto)	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000
082 - Oprávky	- 70 000	- 154 000	- 238 000	- 322 000	- 406 000	- 420 000
022 – SMV (netto)	350 000	266 000	182 000	98 000	21 000	0
221 – Peněžní prostředky	- 193 400	- 111 528	- 111 528	- 111 528	- 111 528	- 19 596
343 – Nárok na odpočet DPH	30 196,70	16 076,04	16 076,04	16 076,04	16 076,04	2 847,34
474 – Leasingové závazky	286 774,78	226 167,50	160 775,14	90 219,94	14 094,27	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.15 Vliv finančního leasingu na VH letech 2012 – 2017 v Kč

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
551 – Odpisy	70 000	84 000	84 000	84 000	84 000	14 000
562 – Úroky	17 758,08	19 772,67	14 987,61	9 824,76	4 254,29	142,39
518 – Pojistné	12 560	15 072	15 072	15 072	15 072	2 512

Zdroj: Vlastní zpracování

4.4 Vykazování finančního leasingu z pohledu US GAAP

Z pohledu US GAAP je způsob vykazování finančního leasingu obdobný jako u standardu IAS 17. Oba uvedené systémy jsou naprosto odlišné od českých účetních postupů, kde nájemce vede předmět leasingu pouze v podrozvahové evidenci a nemá právo uplatňovat jeho odpisy. Dle IAS/IFRS a US GAAP nájemce zařadí pronajatý majetek do své rozvahové evidence, zároveň tudíž disponuje právem daný majetek odepisovat.

V první řadě je nutné určit, zda se opravdu jedná o finanční leasing. Ke dni vstupu do leasingové dohody, tj. 12. 3. 2012 provede nájemce test, na jehož základě zjistí, o jaký druh leasingu se jedná. Dle US GAAP se na leasing, který začne během prvních 75 %

ekonomického života majetku, aplikují pouze poslední dvě kritéria testu kapitalizace.²² Tyto kritéria udávají, že:

- doba trvání leasingu je rovna nebo vyšší než 75 % ekonomického života majetku,
- současná hodnota splátek je rovná nebo vyšší než 90 % reálné hodnoty majetku.

Nájemce na základě přepokládaného fyzického a morálního opotřebení stanovil dobu ekonomické životnosti automobilu na 60 měsíců. Jelikož byl leasing sjednán na dobu 60 měsíců, což je rovněž doba ekonomické životnosti, bylo splněno jedno z kritérií a leasing je klasifikován jako finanční.

Nicméně nájemce může provést rovněž test druhého kritéria. Rozdíl mezi US GAAP a IAS/IFRS je možné zaznamenat při stanovení úrokové sazby pro výpočet současné hodnoty leasingových plateb. Ve znění standardu IAS 17 je možno pro výpočet současné hodnoty minimálních leasingových plateb použít **implicitní úrokovou sazbu**, tedy sazbu stanovenou na počátku leasingového vztahu tak, aby se souhrn současné hodnoty minimálních leasingových plateb rovnal reálné hodnotě najatého majetku. Podle US GAAP nájemce obvykle použije **přírůstkovou výpůjční úrokovou sazbu** neboli inkrementální úrokovou sazbu, tedy úrokovou míru, za jakou by nájemci banka daný obnos půjčila. Implicitní úroková míra se podle US GAAP použije pouze v případě, že je známá a její hodnota je nižší než přírůstková výpůjční úroková sazba.

Nájemce u své banky zjistil, že by mu byla ochotna za obdobných podmínek poskytnout peněžní prostředky za úrok ve výši 9,5 % p. a. Vzhledem k tomu, že implicitní úroková sazba vypočtená z leasingu, uvedená v Příloze č. 6, činí 7,62 % p. a, použije nájemce sazbu tuto.²³ Reálná hodnota automobilu bude tudíž rovna současné hodnotě minimálních leasingových plateb. Nájemce proto automobil zařadí do své evidence v hodnotě 420 000 Kč.

²² Všechny podmínky, na jejichž základě je leasing klasifikován jako finanční, jsou uvedeny na straně 37 v rámci kapitoly 3.4.

²³ Kalkulace implicitní úrokové sazby nebude odlišná od způsobu výpočtu podle standardu IAS 17. K výpočtu lze dojít za pomoci tabulkového procesoru MS Excel, kde jako zdroj dat budou použity minimální leasingové platby uvedené v příloženém splátkovém kalendáři. Z nabídky *Nástroje* pomocí funkce *Hledání řešení* byla zjištěna úroková míra ve výši 0,635260315886096% p. m., což činí 7,62 % p. a. Stejně tak hodnota minimálních leasingových plateb bude vypočtena obdobným způsobem ze vztahu vycházejícího ze vzorce (4.1).

Dle splátkového kalendáře bude nájemce platit pravidelné měsíční leasingové splátky ve výši 9 294 Kč. Tyto splátky v sobě zahrnují pojištění automobilu, DPH a splátku samotného závazku, který se amortizuje metodou efektivní úrokové sazby. Splátka se tak rozdělí na **nákladový úrok**, jehož výši zjistíme vynásobením měsíční úrokové sazby s aktuální výší závazku, a **snížení závazku**. Snížení závazku pak vyjádříme rozdílem mezi splátkou a nákladovým úrokem. Rozložení jednotlivých splátek je uvedeno v Příloze č. 6. Hodnota neuhrazeného leasingového závazku s jednotlivými splátkami klesá, čímž klesá také výše úroku. Na druhé straně hodnota připadající na snížení závazku postupně roste. Vzhledem k tomu, že v tomto případě počítáme se stejnou úrokovou sazbou jako v přechozím příkladě dle IAS/IFRS, vyšly nám identické hodnoty.

Pro výpočet odpisů použije účetní jednotka lineární metodu. Hodnotu aktiva zachycenou u nájemce vydělí dobou jeho odhadované ekonomické životnosti. Výše měsíčního odpisu dle vzorce (4.2) bude: $\frac{420\,000}{60} = 7\,000$ Kč. Odpisy za jednotlivé měsíce leasingového vztahu jsou uvedeny v Příloze č. 7. Rovněž v tomto případě, nám vyšly shodné hodnoty jako v předchozí subkapitole u IAS/IFRS.

V následujících tabulkách je uveden způsob vykazování finančního leasingu osobního automobilu na straně nájemce v jednotlivých letech:

Tab. 4.16 Účetní operace v roce 2012

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	12. 3. 2012	Pořízení osobního automobilu	420 000,00	022	474
2.	12. 3. 2012	Zaplacení mimořádné a 1. řádné splátky	110 094,00		221
		- pojistné	1 256,00	518	
		- DPH	18 193, 67	343	
		- závazek z leasingu	90 698,33	474	
3.	5. 4. 2012 až 31. 12. 2012	Úhrada splátek v roce 2012	83 646,00		221
		- pojistné	11 304,00	518	
		- DPH	12 057,03	343	
		- úrok	17 758,08	562	
		- závazek z leasingu	42 526,89	474	

Tab. 4.16 Účetní operace v roce 2012 (pokračování)

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
4.	31. 12. 2012	Odpisy za rok 2012	70 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.17 Účetní operace v roce 2013

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2013 až 31. 12. 2013	Úhrada splátek v roce 2013	111 528,00		221
		- pojistné	15 072,00	518	
		- DPH	16 076,04	343	
		- úrok	19 772,67	562	
		- závazek z leasingu	60 607,29	474	
2.	31. 12. 2013	Odpisy za rok 2013	84 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.18 Účetní operace v roce 2014

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2014 až 31. 12. 2014	Úhrada splátek v roce 2014	111 528,00		221
		- pojistné	15 072,00	518	
		- DPH	16 076,04	343	
		- úrok	14 987,61	562	
		- závazek z leasingu	65 392,35	474	
2.	31. 12. 2014	Odpisy za rok 2014	84 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.19 Účetní operace v roce 2015

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2015 až 31. 12. 2015	Úhrada splátek v roce 2015	111 528,00		221
		- pojistné	15 072,00	518	
		- DPH	16 076,04	343	
		- úrok	9 824,76	562	
		- závazek z leasingu	70 555,20	474	
2.	31. 12. 2015	Odpisy za rok 2015	84 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.20 Účetní operace v roce 2016

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2016 až 31. 12. 2016	Úhrada splátek v roce 2016	111 528,00		221
		- pojistné	15 072,00	518	
		- DPH	16 076,04	343	
		- úrok	4 254,29	562	
		- závazek z leasingu	76 125,67	474	
2.	31. 12. 2016	Odpisy za rok 2016	84 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.21 Účetní operace v roce 2017

Č.	Datum	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	5. 1. 2017 až 5. 3. 2017	Úhrada splátek v roce 2017 a odkup předmětu leasingu	19 596,00		221
		- pojistné	2 512,00	518	
		- DPH	2 847,34	343	
		- úrok	142,39	562	
		- závazek z leasingu	14 094,27	474	
2.	5. 3. 2017	Odpisy za rok 2017	14 000,00	551	082

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 4.22 Vliv leasingu na konkrétní rozvahové položky v letech 2012 – 2017 v Kč

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
022 – SMV (brutto)	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000
082 – Oprávky	- 70 000	- 154 000	- 238 000	- 322 000	- 406 000	- 420 000
022 – SMV (netto)	350 000	266 000	182 000	98 000	21 000	0
221 – Peněžní prostředky	- 193 400	- 111 528	- 111 528	- 111 528	- 111 528	- 19 596
343 – Nárok na odpočet DPH	30 196,70	16 076,04	16 076,04	16 076,04	16 076,04	2 847,34
474 – Leasingové závazky	286 774,78	226 167,50	160 775,14	90 219,94	14 094,27	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.23 Vliv finančního leasingu na VH letech 2012 – 2017 v Kč

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
551 – Odpisy	70 000	84 000	84 000	84 000	84 000	14 000
562 – Úroky	17 758,08	19 772,67	14 987,61	9 824,76	4 254,29	142,39
518 – Pojistné	12 560	15 072	15 072	15 072	15 072	2 512

Zdroj: Vlastní zpracování.

Jelikož jsou uvedené systémy IAS/IFRS a US GAAP založeny na stejných principech, které v sobě ukrývají pouze drobné rozdíly, a je-li finanční leasing shodně klasifikován, nemusí se v praxi vykazované hodnoty příliš lišit. Zatímco leasing účtovaný dle českých předpisů bude z důvodu rozdílného zachycení ve výkazech nájemce vykazovat rozdílné hodnoty.

5 ZÁVĚR

S pokračujícím rozvojem ekonomiky se rovněž dále vyvíjí účetnictví. Pro potřeby srovnání účetních výkazů jednotlivých společností operujících na mezinárodních trzích nestačí úprava účetnictví pouze na domácí úrovni, jelikož se úprava účetnictví v jednotlivých státech v mnohých ohledech liší. Z toho důvodu vznikly Mezinárodní standardy účetního výkaznictví a americké Všeobecně uznávané účetní principy, které značnou měrou přispívají k harmonizaci účetních systémů ve světě.

Rozdíly v úpravě podle jednotlivých účetních systémů lze pozorovat v úpravě leasingu. Účtování leasingu dle českých předpisů vychází z právního vlastnictví k předmětu leasingu. Jelikož je vlastníkem leasingového předmětu pronajímatel, má dané aktivum zařazeno ve své evidenci a náleží mu možnost majetek také odepisovat. Nájemce pak předmět leasingu zachycuje pouze v podrozvahové evidenci. Jednotlivé leasingové splátky pak účtuje přímo do nákladů. V případě, že nájemce na začátku leasingu zaplatil mimořádnou leasingovou splátku, musí ji po celou dobu trvání leasingu časově rozlišovat.

Úprava leasingu dle IAS/IFRS a US GAAP je do značné míry odlišná od českých předpisů. Zachycení leasingu v souladu s uvedenými systémy finančního reportování vychází především z ekonomického vlastnictví k předmětu leasingu. Na začátku leasingu je nutné daný vztah správně klasifikovat dle kritérií, které jednotlivé standardy uvádějí. Nájemce většinou eviduje pronajatý majetek ve své evidenci a zároveň vykazuje závazek vůči pronajímateli. Z jednotlivých leasingových splátek pak musí metodou efektivní úrokové míry vyčíslit také úrok, který pro nájemce představuje náklad. Na rozdíl od českých účetních předpisů nájemce disponuje s možností pronajatý majetek odepisovat.

Cílem bakalářské práce bylo charakterizovat finanční leasing z pohledu české úpravy, Mezinárodních standardů účetního výkaznictví a Všeobecně uznávaných účetních principů, a popsat jednotlivé způsoby účtování finančního leasingu.

První kapitola byla věnována finančnímu leasingu z pohledu českých účetních předpisů. Leasing zde byl charakterizován z právního i účetního pohledu, kde byla věnována pozornost především vykazování akontace. V rámci druhé kapitoly byl popsán způsob vykazování finančního leasingu podle účetních systémů IAS/IFRS a US GAAP, a to na straně nájemce i na straně pronajímatele. Ve třetí kapitole byly uvedené účetní systémy aplikovány na konkrétní leasingovou smlouvu.

Z rozdílného zobrazení finančního leasingu dle českých předpisů vyplývá, že zachycení finančního leasingu pouze v podrozvahové evidenci nájemce má za následek podhodnocení ekonomických zdrojů a také závazků účetní jednotky. Dochází tak ke zkreslení účetních výkazů a finančního stavu účetní jednotky. Ačkoliv je způsob vykazování leasingu dle IAS/IFRS nebo US GAAP náročnější a jeho aplikace vyžaduje kvalifikované odborníky, jeho výstupy věrně a pravdivě zachycují ekonomické skutečnosti. České účetnictví by se proto v budoucnu mělo, ve snaze zajistit poctivé zobrazení ekonomických skutečností, začít přiklánět k uvedeným účetním systémům.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

- [1] BENDA, Václav. *Leasing právní, účetní a daňové postupy v praxi včetně příkladů*. 3. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2006. 384 s. ISBN 80-7273-132-7.
- [2] BOHUŠOVÁ, Hana. *Harmonizace účetnictví a aplikace IAS/IFRS - Vybrané IAS/IFRS v podmínkách českých podniků*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008. 308 s. ISBN 978-80-7357-366-9.
- [3] DOUBRAVA, Martin. *Leasingová smlouva tuzemská i mezinárodní*. 3. vyd. Praha: Linde, 2003. 93 s. ISBN 80-86-131-47-5.
- [4] FICBAUER, Jiří. *Mezinárodní účetní standardy a daňové systémy*. 4. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2011. 162 s. ISBN 978-80-7418-104-7.
- [5] HINKE, Jana. *Účetnictví podle IAS/IFRS*. 1. vyd. Praha: Kenberg Publishing, 2007. 175 s. ISBN 978-80-903962-1-0.
- [6] JÍLEK, Josef a Jitka SVOBODOVÁ. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2011*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 432 s. ISBN 978-80-247-3427-9.
- [7] KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů*, 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2009. 215 s. ISBN 978-80-248-2149-8.
- [8] MLÁDEK, Robert. *Světové účetnictví US GAAP*. 2. vyd. Praha: Linde, 2002. 662 s. ISBN 80-7201-349-1.
- [9] MLÁDEK, Robert. *Světové účetnictví IFRS, US GAAP*. 3. vyd. Praha: Linde, 2005. 415 s. ISBN 80-7201-519-2.
- [10] PULZ, Jiří. *Výkladový slovník leasingu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1995. 168 s. ISBN 80-7169-093-7.
- [11] SHAMROCK, Steven E. *IFRS and US GAAP: A Comprehensive Comparison, with Website*. New Jersey: John Wiley & Sons. Inc. 213 s. ISBN 978-1-1181-4430-5.
- [12] STROUHAL, Jiří. *Slovník pojmů IFRS*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 204 s. ISBN 978-80-7357-474-1.
- [13] ŠRÁMKOVÁ, Alice a Martina JANOUŠKOVÁ. *IAS/IFRS Mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. 1. vyd. Praha: Svaz účetních, 2009. 456 s. ISBN 978-80-86716-44-2.
- [14] VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 4. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

- [15] VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 120 s. ISBN 978-80-247-4081-2.
- [16] VYCHOPEŇ, Jiří. *Finanční leasing z účetního a daňového pohledu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, Praha. 2011. 160 s. ISBN 978-80-7357-590-8.

Článek v odborném časopise (periodiku) nebo ve sborníku z konference

- [17] HRUŠKA, Vladimír. Mezinárodní účetní standardy. *Daně, účetnictví - vzory a případy*. 2012, č. 2. ISSN 1213-9270.
- [18] SEDLÁKOVÁ, Marie. Doba trvání finančního leasingu. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2011, č. 10. ISSN 1214-522X.

Elektronické dokumenty a ostatní

- [19] ČESKÁ LEASINGOVÁ A FINANČNÍ ASOCIACE. *Charakteristika leasingu* [online]. ČLFA [13. 2. 2012]. Dostupné z:
<http://www.clfa.cz/index.php?textID=40>
- [20] ČESKÁ LEASINGOVÁ A FINANČNÍ ASOCIACE. *ČLFA se představuje* [online]. ČLFA [20. 2. 2012]. Dostupné z:
<http://www.clfa.cz/index.php?textID=1>
- [21] ČESKÁ LEASINGOVÁ A FINANČNÍ ASOCIACE. *Zprávy o stavu a vývoji nebankovního leasingového, úvěrového a factoringového trhu v ČR* [online]. ČLFA [2. 4. 2012]. Dostupné z:
<http://www.clfa.cz/index.php?textID=64>
- [22] DELLOITTE. *Nový standard IFRS o leasingu* [online]. Deloitte [5. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.deloitte.com/assets/Dcom-CzechRepublic/Local%20Assets/Documents/Accounting%20News/ucetni_zpravodaj_1110.pdf
- [23] FINANCIAL ACCOUNTING STANDARDS BOARD. *Statement of Financial Accounting Standard No. 13* [online]. FASB [5. 3. 2012]. Dostupné z:
<http://www.fasb.org/cs/BlobServer?blobcol=urldata&blobtable=MungoBlobs&blobkey=id&blobwhere=1175820908174&blobheader=application%2Fpdf>
- [24] INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS BOARD. *Leases* [online]. IASB [10. 4. 2012]. Dostupné z:
<http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Leases/Leases.htm>

- [25] PODNIKATEL. *Výhody a nevýhody leasingu* [online]. Podnikatel [20. 2. 2012]. ISSN 1802-8012. Dostupné z:
<http://www.podnikatel.cz/specialy/firemni-finance/leasing/>
- [26] ÚČETNÍ PORTÁL. *IAS 17 Leasingy / Leases* [online]. Účetní portál [5. 3. 2012]. Dostupné z:
<http://www.ucetni-portal.cz/leasingy-leases-12-h.html>
- [27] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- [28] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.
- [29] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [30] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [31] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam zkratek

ČFLA	České leasingová a finanční asociace
D	Dal
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
FASB	Rada pro účetní standardy
i	úroková míra
IAS	Mezinárodní účetní standardy
IASB	Rada pro mezinárodní účetní standardy
IASCF	Nadace pro mezinárodní účetní standardy
IFRS	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví
IFRIC	Interpretační výbor mezinárodního účetního výkaznictví
LS	minimální leasingové splátky
m	počet měsíců
MD	Má dáti
n	počet plateb
odst.	odstavec
písm.	písmeno
Sb.	sbírka
SH	současná hodnota minimálních leasingových plateb
SEC	Komise pro cenné papíry a burzy
SIC	Stálý interpretační výbor
SMV	samostatné movité věci
US GAAP	Všeobecně uznávané účetní principy
VC	vstupní cena
ZDP	Zákon o daních z příjmu
ZDPH	Zákon o dani z přidané hodnoty

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. 5. 2012

Petra Šafaříková

Seznam příloh

Příloha č. 1	Nabídka finančního leasingu
Příloha č. 2	Leasingová smlouva
Příloha č. 3	Protokol o předání a převzetí vozidla
Příloha č. 4	Splátkový kalendář
Příloha č. 5	Současná hodnota leasingových plateb
Příloha č. 6	Výpočet úroků a závazku
Příloha č. 7	Odpisový plán aktiva
Příloha č. 8	Účtový rozvrh